

MRA Werkplan en Begroting 2018

Concept 17 augustus 2017

Voorwoord

Dit is het eerste werkplan van de Metropoolregio Amsterdam, met daarin opgenomen de begroting 2018. Het MRA Werkplan 2018 is samengesteld op basis de MRA Agenda. Het functioneren van het samenwerkingsverband en de verwachte ontwikkelingen in het jaar 2018, waaronder de gemeenteraadsverkiezingen en de actualisatie van de MRA Agenda spelen een belangrijke rol in het plan.

De hernieuwde samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is op 1 januari 2017 goed uit de startblokken gekomen. De MRA Agenda die in februari 2016 is gelanceerd en sindsdien wordt uitgevoerd is hiermee bestuurlijk en organisatorisch ingebed. Via de bestuurlijke platforms (economie, ruimte en mobiliteit), de ambtelijke overleggen en de komst van een klein faciliterend MRA Bureau begin 2017 worden de actiepunten uit de MRA Agenda en regionale afspraken verder 'aangejaagd' en geconcretiseerd. De 57 actiepunten zijn nu volop in uitvoering en resultaten worden zichtbaar. In het stoplichtenoverzicht staan de meeste seinen op groen, en een aantal acties zijn afgerond. Hierdoor groeit het draagvlak voor de uitvoering van de MRA Agenda en de samenwerking binnen het bestuurdersnetwerk.

Met het oog op de uitvoering van de MRA Agenda is gezocht naar een passende structuur voor het bestuurdersnetwerk met zo min mogelijk bestuurlijke en ambtelijke drukte. Gekozen is voor een samenwerking die zich kenmerkt door vrijwilligheid, maar die niet vrijblijvend is. Dit gepaard met een beperkte financiering, die gericht is op het aanjagen, stimuleren en versnellen van ambities. De basis van de MRA-samenwerking ligt in de deelregio's, met afstemming binnen en tussen de platforms. De eigenlijke uitvoering en de verantwoordelijkheid ligt bij de samenwerkende deelnemers van de Metropoolregio Amsterdam. Het MRA Bureau ondersteunt met een beknopt en efficiënt team de platforms bij het aanjagen van de actiepunten, faciliteert het afstemmingsproces binnen en tussen de platforms en verzorgt de communicatie onderling en naar buiten. Deze structuur is geformaliseerd met het tekenen van het MRA Convenant in maart 2017. De platforms betrekken bij de uitvoering vanzelfsprekend de maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen en stakeholders binnen en buiten de regio. Zo heeft de Metropoolregio Amsterdam actief deelgenomen aan het project Proeftuinen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Met als uitkomst dat de thema's 'versnelling woningbouwopgave' en de 'energietransitie' meer prioriteit krijgen bij de uitvoering van de MRA agenda. Ook wordt beter aangesloten bij de Europese en internationale agenda. De triple helix samenwerking met Amsterdam Economic Board krijgt bij meerdere agendapunten nader vorm. De 'state of the region' die voor het eerst plaatsvindt in juni 2018 wordt een zichtbare mijlpaal van deze samenwerking. De uitdagingen voor de Metropoolregio Amsterdam, zoals aangegeven, worden meegenomen in het traject van de actualisatie van de MRA Agenda.

Het jaar 2018 wordt voor de MRA-samenwerking een bijzonder jaar. Naast het traject van de actualisatie van de MRA Agenda zijn er in bijna alle gemeenten raadsverkiezingen. Er komen veel nieuwe raadsleden en colleges. Vanaf het voorjaar van 2018 worden de nieuwe raden en hun bestuurders actief betrokken bij de MRA. Samen met de andere activiteiten in het MRA Werkplan 2018 wordt op deze wijze verder gewerkt aan een breed draagvlak voor het bestuurdersnetwerk van de Metropoolregio Amsterdam.

Rijk van Ark - *Directeur MRA Bureau*

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Proces & kaders	5
1.3 Leeswijzer	5
2. Algemeen overzicht MRA Begroting	6
3. Platform Economie	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Samenstelling / werkwijze	9
3.3 Taken Platform Economie	9
3.4 Jaarprogramma Platform Economie	10
4. Platform Ruimte	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Samenstelling / werkwijze	16
4.3 Taken Platform Ruimte	17
4.4 Jaarprogramma Platform Ruimte	18
5. Platform Mobiliteit	27
5.1 Inleiding	27
5.2 Samenstelling / werkwijze	27
5.3 Taken Platform Mobiliteit	28
5.4 Jaarprogramma Platform Mobiliteit	28
6. MRA Algemeen	32
6.1 Inleiding	32
6.2 Samenstelling / Werkwijze	32
6.3 Taken MRA Bureau	33
6.4 Werkzaamheden 2018	33
Bijlage 1: Begroting MRA 2018	35
Begroting overzicht op hoofdlijnen	35
Begroting Platform Economie	36
Begroting Platform Ruimte	39
Begroting Platform Mobiliteit	43
Begroting MRA Algemeen	45
Bijlage 2: Begrotingscyclus 2017 en 2018	46
Bijlage 3: Samenstelling Platforms	50
Bijlage 4: Organogram MRA-samenwerking	51
Bijlage 5: Weekplanning 2018	52
Bijlage 6: Stoplichtenmodel Acties MRA Agenda	54

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de afgelopen tien jaar is de wereld ingrijpend veranderd. Traditionele economische pijlers wankelden of gingen onderuit. De arbeidsmarkt, de economie, de woningmarkt en vervoersstromen veranderden op een manier die we niet konden voorzien. Alle 35 overheden in Metropoolregio Amsterdam (MRA) willen gezamenlijk bij de Europese top horen en een nog aantrekkelijkere plek worden voor bedrijven en bewoners om zich te vestigen, maar ook om te bezoeken als toerist of voor werk of studie. Dit gaat niet vanzelf. Bij alle onzekerheid over de economische ontwikkelingen is duidelijk dat wendbaarheid en uitvoeringskracht nu de leidende principes moeten zijn. Op verschillende fronten zijn concrete acties nodig om die principes vorm te geven. De regionale schaal wint daarbij steeds meer aan belang. Regionale samenwerking is essentieel om gezamenlijk kansen te kunnen verzilveren of bedreigingen het hoofd te kunnen bieden.

In de Metropoolregio Amsterdam werken de overheden daarom al sinds jaar en dag samen. Een samenwerking die terug gaat tot eind vorige eeuw, en die in de loop der jaren grote successen heeft geboekt (denk bijvoorbeeld aan de afspraken die zijn gemaakt in Plabeka of het programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien). In de afgelopen twee jaar is de samenwerking steeds verder geïntensiveerd. Via de gezamenlijke MRA Actieagenda, waarin acties zijn opgenomen om de doelstelling om bij de Europese top te horen te realiseren. Sinds 1 januari is daarnaast het MRA Convenant van kracht, en is het MRA Bureau gestart. Belangrijke speerpunten van de hernieuwde samenwerking zijn meer transparantie, een betere integrale inhoudelijke benadering en het beter betrekken van Raads- en Statenleden. Een onderdeel van deze ontwikkeling is dat voortaan ook een integraal MRA Werkplan en Begroting wordt gemaakt.

Het voor u liggende MRA Werkplan 2018 met de daarin opgenomen gedetailleerde MRA Begroting 2018 is het eerste werkplan en begroting van het samenwerkingsverband Metropoolregio Amsterdam na de formele start op 1 januari 2017. Het betreft een uitwerking van de globale MRA-begroting die in de Regiegroep van april 2017 is behandeld. Het werkplan is zo veel mogelijk geschreven vanuit de actiepunten van de MRA Agenda. De bijbehorende begrotingen van de platforms (die uitvoering geven aan de acties) zijn ook op die wijze opgesteld.

De Metropoolregio Amsterdam is gebaseerd op de inhoudelijke agenda van de MRA. Het MRA Werkplan beschrijft welke activiteiten in 2018 zijn gepland t.b.v. de uitvoering van de doelstelling, zoals beschreven in het MRA Convenant van maart 2017 en vastgelegd in 57 actiepunten van de MRA Agenda van februari 2016. In de bijlage 'stoplichtenmodel Actiepunten' treft u de actuele stand van zaken van deze actiepunten.

Het hart van de MRA klopt in de deelregio's en de platforms. Hier ontmoeten lokale en provinciale bestuurders elkaar en werken zij samen aan de realisering van de actiepunten van de MRA Agenda, zoals beschreven in het MRA Convenant. In de afstemming en uitvoering hebben colleges in toenemende mate andere buurgemeenten, regio, provincie of de hele MRA nodig. Door het bundelen van krachten via regionale samenwerking is het voor alle bestuurders daarmee ook mogelijk de eigen lokale en provinciale uitdagingen van de toekomst beter aan te gaan. Een organogram van de Metropoolregio Amsterdam treft u in de bijlagen.

In de aanloop tot de huidige formele Metropoolregio Amsterdam werd reeds langs de inhoudelijke lijnen van de platforms en in deelregio's gewerkt. Dit MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, is wederom opgebouwd vanuit de platforms en biedt nu voor het eerst een integraal overzicht.

1.2 Proces & kaders

De kaders waarbinnen het MRA Werkplan 2018 en de gedetailleerde MRA Begroting zijn opgesteld, komen voort uit de globale MRA Begroting 2018, die april 2017 in de Regiegroep is behandeld. De MRA Agenda van februari 2016 diende hierbij als basis.

Deze uitwerking kent dit beginjaar een pragmatische aanpak. Normaliter stellen de platforms Ruimte, Economie en Mobiliteit in hun overleg het eigen werkplan en de gedetailleerde begroting voor hun platform op. Voor dit jaar is gekozen voor een digitale raadpleging. Tezamen met een werkplan en gedetailleerde begroting voor het MRA Bureau vormen deze het MRA Werkplan en Begroting 2018. Zie bijlage 2 voor een overzicht van de begrotingscyclus van 2017 en de planning voor de begrotingscyclus in 2018.

Het concept van het MRA Werkplan, incl. de MRA Begroting, wordt ter consultatie aangeboden. In het MRA Convenant geeft aan dat bestuurders actief zijn in het tijdig informeren en betrekken van collega-bestuurders en hun volksvertegenwoordigers bij de ontwikkelingen en de uitvoering van de MRA Agenda. De colleges van de deelnemers en de raden en staten worden dan ook actief geïnformeerd over dit concept MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, en in staat gesteld 'wensen en opvattingen' in te dienen bij de Agendacommissie.

In de Regiegroep van 13 oktober 2017 wordt vervolgens het concept MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, behandeld en vastgesteld.

Volgend jaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen in de maanden maart en in november (herindeling). In oktober 2018 vindt het MRA Congres plaats, waar volgens planning de geactualiseerde MRA Agenda wordt gelanceerd. Beide ontwikkelingen hebben mogelijk invloed op de uitvoering van het MRA Werkplan. Welke dat zijn, is onbekend. Voor zowel de lokale bestuurlijke wisselingen en het traject van de actualisatie van de MRA Agenda als de wisselwerking op de uitvoering van de actiepunten, dient dan ook voldoende tijd en ruimte te worden gecreëerd.

1.3 Leeswijzer

In het MRA Werkplan 2018 zijn de werkplannen van de drie platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit en het MRA Bureau in vier aparte hoofdstukken opgenomen. Ieder hoofdstuk begint met een korte inleiding, gevolgd door de taak, de werkwijze en de samenstelling. Een hoofdstuk wordt afgesloten met het jaarprogramma 2018. De jaarprogramma's van platforms en Bureau vormen zo de eigenlijke kern van het MRA Werkplan 2018. De jaarprogramma's kunnen ook worden gelezen als toelichting op de betreffende deelbegrotingen, die zijn vermeld in het laatste hoofdstuk.

De Gedetailleerde MRA Begroting 2018 is in een apart hoofdstuk opgenomen. Dit om financiële samenhang en overzicht te bieden in de verschillende activiteiten en de te verwachten ontwikkelingen, zoals beschreven in de voorgaande hoofdstukken. Het hoofdstuk over de Gedetailleerde MRA Begroting begint met een begroting op hoofdlijnen, gevolgd door de deelbegrotingen van de verschillende platforms en het Bureau.

2. Algemeen overzicht MRA Begroting

Begroting Metropoolregio Amsterdam 2018

concept

Lasten	2017	2018
Uitvoering MRA Economie - Werkplan Economie	€ 4.950.000	€ 4.950.000
Uitvoering MRA Ruimte - Werkplan Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Uitvoering MRA Bereikbaarheid - Werkplan Mobiliteit	€ 0	€ 0
MRA Algemeen (w.o. Bureau)	€ 1.731.000	€ 1.969.000
Onvoorzien	€ 60.204	€ 64.686
totale lasten	€ 7.941.204	€ 8.183.686
Inkomsten		
Gemeenten: €1.50 per inwoner*	€ 3.551.714	€ 3.652.830
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.216.406	€ 1.267.421
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 294.020	€ 301.371
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Trainee pool MRA	€ 0	€ 83.000
totale inkomsten	€ 7.941.204	€ 8.183.686

**peildatum = 1 januari van het voorgaande jaar*

De inkomsten vanuit gemeentelijke (en provinciale) bijdragen zijn gestegen doordat het inwoner aantal is gestegen. Er is geen sprake van indexering.

Van de ongeveer 2 miljoen euro die begroot is voor 'MRA Algemeen (w.o. Bureau) is ongeveer €618.000 euro benodigd voor de algemene functies (directie, secretariaat, platformsecretarissen, communicatie, financiën, betrekken raads- en statenleden). €841.000 euro is bestemd voor meer inhoudelijke functies (programma coördinatoren/projectleiders, programmasecretarissen en trainees) en de overige €510.000 euro is bestemd voor bureau- en communicatiekosten, organisatie van evenementen en congressen en onderzoek.

Met de €841.000 euro die besteed wordt aan inhoudelijke functies en de €6.150.000 euro die besteed wordt aan de uitvoering van de werkplannen van de Platforms is in totaal €6.991.000 euro bestemd voor 'inhoud' (85.4%).

3. Platform Economie

3.1 Inleiding

De economie van de MRA doet het goed. De jaarlijkse economische verkenningen laten zien dat sinds 2016 weer sprake is van een ‘robuuste groei’ en dalende werkloosheid. Tegelijkertijd zien we de verschillen binnen de MRA toenemen – waarbij Amsterdam en de Schiphol-regio beduidend sterker groeien dan de overige gebieden. Het lijkt er op dat naast Amsterdam ook in andere deelregio’s van de MRA de woonfunctie aan belang wint, met meer forensverkeer als gevolg. Tegelijkertijd leidt de combinatie van economische dynamiek, toenemende bevolking en grotere bezoekersstromen tot een sterke druk op de stad Amsterdam.

De goede economische positie is natuurlijk geen gegeven. Alleen door goed te blijven inspelen op – en het doorvoeren van – noodzakelijke veranderingen, kan de MRA zich ook de komende jaren blijven ontwikkelen. De toenemende internationalisering, de transitie naar een circulaire economie, een veranderende arbeidsmarkt die steeds nieuwe competenties en kwalificaties vraagt én de voortgaande digitalisering van de economie zijn voor de komende jaren dé uitdagingen. Ze bieden kansen voor nieuwe (typen) bedrijvigheid, maar vragen ook aanpassingsvermogen van het bestaand bedrijfsleven, leiden tot andere ruimtevragen en nieuwe vormen van samenwerking tussen bedrijven onderling en met kennisinstellingen en overheden.

Hierbij wordt het ook steeds duidelijker dat de Metropoolregio een logisch schaalniveau is om zaken op te pakken. Termen als “one daily urban system” en “agglomeratiekracht” zijn juist door de regionale verwevenheden van woon-werkrelaties, de ‘uitdijende stad Amsterdam’ en deelregionale specialisaties nadrukkelijk van toepassing op de Metropoolregio Amsterdam.

Dit werkplan van het Platform Economie is feitelijk een doorvertaling van de brede MRA-Actieagenda. Hierbij richt het werkplan zich enerzijds op de concretisering van de Economie-acties in deze MRA-Agenda, de samenhang met de overige acties uit deze MRA Agenda en verbindt ten slotte deze acties met activiteiten van andere partijen, zoals de Amsterdam Economic Board en het Rijk. Hierbij helpt ook dat enkele deelregio’s de MRA Agenda hebben doorvertaald naar een eigen agenda. Hierdoor ontstaat een relevante gelaagdheid: deelregio’s nemen hun verantwoordelijkheid voor de uitwerking van acties binnen hun gemeenten, in samenhang met de uitvoering op MRA-schaal. Dit helpt bij de concretisering en zichtbaarheid van de MRA-acties.

Voortgang

Het gaat goed met de uitvoering van de meeste acties in het economisch domein. Hieronder volgt een beknopt overzicht van de voortgang van een aantal prominente dossiers.

Met het in 2017 bestuurlijk vaststellen van de Uitvoeringsstrategie Plabeka 3.0 zijn de kaders bepaald voor het nieuwe regionale beleid ten aanzien van kantoren en bedrijventerreinen met als doel om de balans tussen vraag en aanbod van werklocaties te verbeteren. Dit nadrukkelijk in de context van de veranderende economie: de vraag naar nieuwe type werklocaties, een voortzettende

menging van wonen en werken en het verder spreiden van bedrijvigheid om de ruimtedruk in de stad te reduceren.

Door de internationalisering in het aantrekken van investeerders is de Nederlandse markt in beweging gekomen. Buitenlandse bedrijven investeren nu in de MRA, (Zuidas Amsterdam, Holendrecht, Almere, Haarlem, Haarlemmermeer), waar voorheen Nederlandse partijen geen inzet wilden plegen. Deze partijen kijken heel anders naar rendementen dan de Nederlandse partijen. Zo blijken Buitenlandse bedrijven geen moeite te hebben met investeringen in sociale woningbouw en beschouwen zij de MRA als het schaalniveau waarop investeringen moeten worden afgewogen. De buitenlandse partijen kijken ook anders tegen interne voorzieningen (verkeersruimten, collectieve voorzieningen, etc.) dan we tot nu toe in Nederland gewend waren. Kortom, lagere rendementen, andere kijk op de portefeuille en andere concepten is het resultaat van het aantrekken van internationale partijen. Een mooi resultaat is de start van House of Skills, waarin overheden en bedrijfsleven elkaar hebben gevonden. In dit samenwerkingsverband van 16 opleidingsinstituten in de hele regio, gaan de partijen werkzoekenden en werkenden opleiden in vaardigheden/kwalificaties die de nieuwe economie vereist. Met de toekenning van EFRO-middelen en bijdragen vanuit het Platform Economie, gemeenten en bedrijfsleven start dit project in september 2017.

Ook wat betreft het internationaal onderwijs zijn er in 2017 belangrijke stappen gezet. Via bijdragen van de betrokken gemeenten, het Platform Economie en het Rijk is de uitvoering van het Deltaplan Internationaal Onderwijs voortvarend ter hand genomen, en zullen per september 2017 al nieuwe plaatsen gerealiseerd zijn in Amstelveen, Amsterdam, Almere, Haarlem, Hilversum en Haarlemmermeer. In de komende jaren zal een verdere uitbreiding plaatsvinden.

Het toeristisch beleid richt zich al jaren op het spreiden van de toeristen. Via “Amsterdam Bezoeken, Holland Zien” is er een actieve marketing om de internationale toerist ook de bezienswaardigheden in de metropoolregio te laten ontdekken. Inmiddels bezoekt een kwart van de ‘city-trippers’ ook plekken buiten Amsterdam. Sinds de zomer van 2017 is voor de MRA (als enige regio in Nederland) de “Amsterdam & Region Travel Ticket” beschikbaar, waarmee met alle OV-vervoerbedrijven (inclusief de NS) binnen het MRA-gebied kan worden gereisd. De verwachting is dat dit een grote impuls zal geven aan nog meer spreiding van toerisme. Met het intensiveren van de regionale hotelstrategie – via het aanstellen van een regionale hotelloods – zal de komende jaren de ontwikkeling van nieuwe verblijfsaccommodaties in de metropoolregio ondersteund worden. In 2017 is ook gestart met de cultuurmarketing op MRA-schaal.

In nauwe samenwerking met de Amsterdam Economic Board is in 2017 de prijsvraag “bouwlogistiek” uitgezet en eind 2017/begin 2018 zal de prijsvraag “circulaire economie” volgen. Doel van deze prijsvragen is om het regionaal bedrijfsleven (evt. samen met kennisinstellingen) uit te dagen om te komen met commercieel toepasbare en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Vanuit het Platform worden hiervoor bijdragen beschikbaar gesteld, onder de voorwaarde dat het bedrijfsleven minimaal tweemaal zoveel zelf investeert. Ook is in 2017 gestart met het regionaal opschalen van het succesvolle Amsterdamse programma “StartUp Amsterdam”. Onderzocht is welke onderdelen van dit Amsterdamse programma een

meerwaarde kunnen hebben voor de start-up-communities in de MRA-regio. Op basis van deze analyse zal nog in 2017, dan wel begin 2018, gestart worden met het programma MRA-StartUp.

In 2017 is de programmamanager 'circulaire economie' via het MRA Bureau aangesteld. Hij gaat fungeren als aanjager van de individuele acties en het organiseren van de onderlinge verbanden tussen deze acties. In 2017 zijn meerdere acties – met een veelal verkennend karakter – opgestart. In 2018 zal dit leiden tot een verdere specificering en concretisering.

Ten slotte is er het voornemen om in 2018 – samen met de Amsterdam Economic Board – te starten met een jaarlijks terugkerend evenement: de 'State of the Region'. Tijdens dit evenement worden de ambities en kansen van de metropoolregio met vertegenwoordigers van de overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties besproken en de gezamenlijke acties benoemd. De jaarlijkse Economische Verkenningen op MRA-schaal worden hier ook gepresenteerd.

3.2 Samenstelling / werkwijze

Het Platform Economie bestaat uit:

- Portefeuillehouders Economie uit de deelregio's van de MRA
- Portefeuillehouders Economie van de provincies Noord-Holland en Flevoland

Voorzitter van het Platform Economie is wethouder Ollongren (deelregio Amsterdam), vice-voorzitter is gedeputeerde Bond (provincie Noord-Holland). De volledige samenstelling van het Platform Economie treft u in de bijlage.

Binnen het Platform Economie worden bestuurlijke afspraken gemaakt over de economische dossiers waar binnen de MRA aan wordt gewerkt. Bestuurders binnen de MRA-platforms leggen - conform de informele samenwerking die is vastgelegd in het MRA Convenant- daarover zelf verantwoording af bij hun eigen colleges, Raden en Staten. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het betrekken van de eigen deelregio bij de te maken afspraken. De deelregio's zelf kunnen agendapunten aandragen en voorstellen doen in de MRA-platforms. De verantwoordelijkheid van de voortgang van de acties uit de MRA Agenda ligt bij de bestuurlijke trekkers van de betreffende acties. Afstemming tussen die acties vindt plaats in het Platform Economie.

Het Platform Economie is daarnaast nauw betrokken bij de Amsterdam Economic Board, als overheidsdeel van deze triple-helix-samenwerking.

Het Platform Economie (bestuurlijk overleg) vergadert vier keer per jaar. Vergaderingen worden voorbereid in een Ambtelijk Overleg Economie en een Directeuren Overleg Economie, waar eveneens vertegenwoordigers van de deelregio's, provincies en de Amsterdam Economic Board aan mee doen. Op deze manier vindt ambtelijk dezelfde vorm van afstemming plaats als bestuurlijk.

3.3 Taken Platform Economie

De taken van het Platform Economie kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen** - Als netwerk van publieke partners, worden in het Platform afspraken gemaakt over zaken die we gezamenlijk doen. Het gaat hier primair om activiteiten waarvoor gemeenten

en provincies een zelfstandige verantwoordelijkheid hebben, zoals afspraken over werklocaties, het (ruimtelijk) faciliteren van hotels en het uitvoeren van gezamenlijk onderzoek. Daarnaast treden overheden vaak op als initiator/aanjager van activiteiten en het opzetten/organiseren van netwerken. In beide gevallen vaak wel samen met externe partners (bedrijfsleven, onderwijs-kennisinstellingen, uitvoeringsorganisaties etc.). Voorbeelden hiervan zijn het toeristisch beleid, onderwijs- en arbeidsmarktbeleid en circulaire economie.

- **Financieren** - het Platform Economie treedt op als (mede)-financier van acties uit de MRA Agenda. We kennen hiervoor meerdere vormen van financiering:
 - Bijdragen in de basisfinanciering, zoals die van de Board en vastgoedmarketing
 - Co-financiering van economische stimuleringsprojecten, zoals de bijdrage afgelopen jaar in House of Skills en Deltaplan Internationaal Onderwijs
 - Prijsvragen: jaarlijks schrijft het Platform twee prijsvragen uit, bedoeld om het regionaal bedrijfsleven uit te dagen om met commerciële oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken te komen.
 - Opdrachten, zoals de jaarlijkse Economische Verkenningen
 Besluiten tot het leveren van financiële bijdragen worden altijd in het Bestuurlijk Overleg – op basis van een projectplan – genomen, op basis van de vastgestelde criteria.
- **Beïnvloeden** - In diverse Rijkstrajecten met economische implicaties, zoals het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), de Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie Noordelijke Randstad, Zuidelijke Randstad en Brainport Eindhoven (REOS), de Nationale Omgevingsvisie, het topsectorenbeleid etc. is het van belang dat vanuit de MRA een gecoördineerde inbreng wordt geleverd. Die inbreng vindt zijn basis in de MRA Agenda en wordt binnen het Platform Economie besproken en afgestemd. Daarnaast wordt binnen de MRA gewerkt aan diverse gebiedsprogramma's. Daarbij valt te denken aan (o.a.) de uitvoering van de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM), de uitvoering van de Visie Noordzeekanaalgebied, de circulaire Westas, de Kerncorridor Schiphol-Zuidas-Amsterdam, etc. Deze programma's kennen alle raakvlakken met (acties uit) de MRA Agenda. Vanuit die optiek zullen deze programma's in het Platform Economie worden besproken. Daarbij wordt gezocht naar hoe de samenwerking binnen de MRA deze programma's kan ondersteunen.

3.4 Jaarprogramma Platform Economie

Zoals eerder geconstateerd zijn in de afgelopen twee jaar veel acties in gang gezet, die in 2018 verder doorgezet moeten worden. Hieronder een korte toelichting per actie, voor zover deze financiële consequenties (kunnen) hebben. Zie bijlage 1 voor het volledige begrotingsoverzicht van het Platform Economie.

Vastgoedmarketing

1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken	€ 150.000
-----	--	-----------

Het project Vastgoedmarketing loopt sinds 2015. Na een moeizame start is het project inmiddels goed op stoom. Regionale partners werken actief samen bij het aantrekken van (internationale) investeerders in zowel commercieel vastgoed als woningbouw. Dit heeft ertoe geleid dat de MRA als één investeringsgebied wordt gepositioneerd. Het hechte netwerk van accountmanagers heeft ook nadrukkelijk input geleverd aan de Uitvoeringsstrategie Plabeka 3.0 en wordt ook betrokken bij de verdere uitvoering hiervan. De wijze waarop dit vorm gaat krijgen wordt eind 2017/begin 2018 bepaald.

Plabeka

1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven en (tijdelijk) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen	€ 230.000
-----	--	-----------

Met de nieuwe Uitvoeringsafspraken zijn de kaders bepaald. In 2018 zal de verdere uitvoering van de afspraken vorm krijgen. Dit betekent met name:

- Jaarlijkse monitoring als basis voor aanpassingen
- Regionaal Coördinatie Team t.b.v. begeleiden/verleiden van te verplaatsen bedrijven naar andere MRA-locaties
- Regionale afspraken datacenters
- Regionale afspraken logistiek/stadsdistributie
- Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen (PHB)
- Verkenning Innovatiemilieus

Zoals bij actie 1.3 al geconstateerd zijn er meerdere raakvlakken met Vastgoedmarketing – zowel inhoudelijk als in personele zin. Daarom zullen de trekkers van beide acties met een aanvullend voorstel komen over de wijze van het verbinden van beide acties.

Voor Plabeka, zie ook: <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20170720-plabeka-30-ruimte-voor-werken-in-de-mra-van-morgen-2>

Eind 2017 wordt een ‘marktruimte-onderzoek detailhandel’ op MRA-schaal uitgevoerd. De provincie Noord-Holland is hiervan de trekker, met financiële bijdrage van het Platform Economie. Op basis van de resultaten hiervan, zal in 2018 bepaald gaan worden of – en zo ja: op welke wijze – detailhandelsbeleid op MRA-schaal meerwaarde heeft.

Regionale Hotel- en accommodatiestrategie – regionale hotelaanbieder

1.9	De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op de middellange termijn uitbouwen tot een regionale accommodatiestrategie	€ 150.380
-----	---	-----------

In 2018 wordt – via de regionale hotelloods – actief uitvoering gegeven aan de ontwikkeling van een gezonde hotelmarkt in de regio. De hotelloods gaat daartoe gemeenten concreet ondersteunen bij het acquireren van marktpartijen en – waar nodig – helpen bij het daadwerkelijk realiseren van nieuwe hotel- en accommodatie-ontwikkelingen.

Strategische Agenda Toerisme

1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025, en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme (waaronder uitvoering van Amsterdam Bezoeken, Holland Zien)	€ 450.000
------	---	-----------

Eind 2017 is de Strategische Agenda herijkt. Op basis hiervan wordt in 2018 verder uitvoering gegeven aan de ruim 40 deelacties, getrokken door de verschillende MRA-partners. Zie ook: <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20170305-strategische-agenda-toerisme-in-de-mra>

Campusontwikkeling en start-ups

2.1	Inzet op campusontwikkeling voor start-ups en helpen bij het vinden van locaties en (groei)kapitaal	pm
-----	---	----

Het voorstel is om deze actie te herformuleren in: 'MRA Start-up, met gebruikmaking van (succesvolle) producten Start-up Amsterdam'. Hierbij wordt onder meer gedacht aan 'Start-up in residence' en de 'B-Start-up school'; ook het koppelen van start-ups aan investeerders wordt hierbij betrokken. Ook is het voornemen om – in samenhang met Plabeka 3.0 – een regionale strategie innovatiemilieus te ontwikkelen, waarin opgenomen de campus-ontwikkeling.

Studentenhuisvesting en huisvesting internationale kenniswerkers

2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuisvesting en huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers (is tevens onderdeel van actie 1.1).	Financiering via IN Amsterdam
-----	---	-------------------------------

In 2017 is een actieplan opgesteld waarin – op basis van de geconstateerde knelpunten – met regionale partners de zowel korte- als langere termijnoplossingen in beeld zijn gebracht. Dit project wordt getrokken door IN Amsterdam. De uitvoering zal in 2018 starten. In algemenere zin worden vanuit Platform Economie de activiteiten van IN Amsterdam ten behoeve van internationale nieuwkomers (expats) jaarlijks ondersteund met een bijdrage van € 100.000.

Datacenters

2.4	Een plek aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in Amsterdam (zoekgebied: Westas) waar datacenters zich kunnen vestigen en op lange termijn kunnen blijven.	pm
-----	---	----

De groeiende digitale economie leidt tot een sterke toename van datacenters in de regio. De verkenning naar wat de meest geschikte plekken in de metropoolregio voor nieuwe datacenters zijn, is inmiddels uitgevoerd. De resultaten daarvan zullen binnen de Plabeka-afspraken hun plek krijgen. Uitdagingen liggen enerzijds in het 'vergroenen' van de datacenters en anderzijds in zorgen voor voldoende energie voor deze datacenters. In 2018 moet duidelijk worden welke acties noodzakelijk zijn om de datacenters optimaal te faciliteren. In totaal groeide de Nederlandse datacentermarkt de

afgelopen zes jaar met gemiddeld 17,5%. Bovendien is voor de komende jaren zo'n 180.000m² aan vloeroppervlak in nieuw te bouwen multi tenant datacenters gepland. 98% van deze oppervlakte zal in de Metropool Regio Amsterdam (MRA) worden gerealiseerd.

Onderwijs & Arbeidsmarkt

2.5 t/m 2.8	De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie	€ 400.000
-------------------	--	-----------

In de afgelopen jaren is regionaal sterk ingezet op initiatieven waarin onderwijsinstellingen en regionaal bedrijfsleven gezamenlijk vormgeven aan opleidingen (met name op MBO-niveau) die goed aansluiten op de vraag vanuit de markt. Dit beleid zal het komend jaar gecontinueerd worden, waarbij sterk ingezet wordt op acute knelpunten op de arbeidsmarkt (zoals coderen t.b.v. ICT-sector) en op banen van de toekomst (circulair bouwen, energietransitie etc.). Voor het oppakken van deze nieuwe activiteiten en het ondersteunen van nieuwe initiatieven (van onderwijs/-opleidingsinstellingen samen met bedrijfsleven in PPS-verband) wordt een bedrag van € 400.000 gereserveerd. Zie ook: <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/pagina/20170126-house-of-skills>

Triple Helix-samenwerking

2.9	Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatie-kracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board (gezondheid, mobiliteit, human capital, digitale connectiviteit en circulair). Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board-uitdagingen	€ 2.614.000
-----	--	-------------

Vanuit de MRA wordt de Board-organisatie jaarlijks financieel ondersteund t.b.v. het realiseren van de vijf uitdagingen: Gezondheid, Mobiliteit, Human Capital, Digitale Connectiviteit en Circulaire Economie. In nauwe samenwerking met de Board zal in 2018 verder vorm gegeven worden aan:

- Organiseren van State of the Region en in aanloop naar dat event mobiliseren van regionale stakeholders op een aantal concrete actielijnen binnen de vijf uitdagingen. De definitieve keuze voor deze concrete actielijnen zal worden gemaakt in het najaar van 2017.
- Verdere regionalisering van Board-activiteiten
- Het samen met de Board organiseren van 2 prijsvragen
- Vanuit de MRA wordt voor een bedrag van € 1,4 mln bijgedragen in de basisfinanciering van de Board (personeel, apparaatskosten, communicatie etc.). € 1,2 miljoen is gereserveerd voor 2 prijsvragen.

Zie ook: <https://www.amsterdameconomicboard.com/>

Programma Open Amsterdam – aantrekken internationaal talent

2.10	Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via INAmsterdam ondersteuning geven aan de Internationale nieuwkomers	€ 100.000
------	---	-----------

Samen met de universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen en onder regie van IN Amsterdam uitvoering geven aan het programma 'open amsterdam', gericht op het aantrekken van internationaal talent. Dit door het wegnemen van belemmeringen en het bieden van voorzieningen, zoals internationale scholen, huisvesting en goede, meertalige informatievoorzieningen over woonmogelijkheden in de metropoolregio en wet-®elgeving. Zie ook:

<http://www.iamsterdam.com/en/our-network/in-amsterdam>

Cultuurimpuls

3.10	De MRA Partners geven uitvoering aan de cultuurimpuls van de MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod, en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies, voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt.	Cofinanciering vanuit actie 1.10
------	---	----------------------------------

Daar waar deze actie raakvlakken heeft met toerisme, wordt de uitvoering meegenomen in het kader van de Strategische Agenda Toerisme. Door een intensieve en productieve samenwerking zijn voor de Cultuurimpuls van de MRA de doelstellingen overgenomen die in de Strategische Agenda Toerisme zijn geformuleerd voor het thema Cultuur. De uitvoering van de acties behorende bij die doelstellingen gebeurt door de mensen van de Cultuurimpuls. Cofinanciering wordt gegeven vanuit de Strategische Agenda Toerisme.

Circulaire economie

4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio	€ 300.000
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie	
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffen analyse	
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop, en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regioschaal weer te verhandelen	
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar gebruikt kunnen worden voor de opwerking van zonne-energie of voor de verbouw van gewassen zoals vlas, hennep, olifantsgras en hop voor <i>bio-based</i> producten	
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking, en voorstellen doen voor verbetering	

In de MRA Actieagenda zijn meerdere acties benoemd om de economie circulair te maken. Deze acties richten zich op het sluiten van de keten afval-grondstof. Samen met de Board en overige

partners (waaronder die in de circulaire Westas) worden verschillende initiatieven uitgevoerd. Sommige zijn nog in de verkennende fase – anderen omvatten al concrete maatregelen. In 2018 moeten de eerste resultaten zichtbaar zijn, maar zal het accent in sterke mate liggen op het verbinden van de verschillende acties in de metropoolregio. Voor de verdere uitvoering is voor 2018 een budget van € 300.000 gereserveerd.

Monitoring

7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA Dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving	€ 150.000
-----	--	-----------

Een belangrijk instrument om de economische ontwikkeling in de MRA periodiek te volgen zijn de jaarlijks de Economische Verkenningen. Deze worden ook in 2018 weer uitgevoerd – de presentatie is voorzien tijdens de ‘State of the Region’ (zie ook actie 2.9). Zie ook:

<https://www.metropoolregioamsterdam.nl/pagina/20170304-economische-verkenningen-mra>

Nieuwe projecten of activiteiten

nvt	Budget voor urgente nieuwe projecten of activiteiten	€ 405.620
-----	--	-----------

Gedurende het jaar doen zich kansen voor die we als MRA willen grijpen. Ontwikkelingen waar op korte termijn op ingespeeld moet worden, of bedreigingen die om snelle actie vragen. Elk jaar heeft het Platform Economie daarom een budget om te besteden aan dergelijke projecten of activiteiten. Ook de acties waarbij momenteel in de begroting als kostenpost nog PM staat vermeld, zullen – indien zij tot uitvoering gaan komen en daarbij kosten worden gemaakt – na goedkeuring van het Bestuurlijk Overleg Economie vanuit dit budget worden gefinancierd.

Europa

nvt	Europa	PM
-----	--------	----

De Ruimtelijk-economische Actie-agenda 2016-2020 van de MRA en het MRA Convenant vormen de basis voor het Programma Europa van de MRA. De inzet van dit programma is om de samenwerking van de MRA te versterken op het onderwerp Europa/internationaal. De inzet van het Programma Europa van de MRA is versterking van de samenwerking van de Metropoolregio Amsterdam op Europees niveau. Deze inzet richt zich op drie onderwerpen:

- Inzet op EU netwerken (Kennisverwerving en -deling)
- Inzet op kansen voor concrete projecten en activiteiten (Subsidie)
- Inzet op EU-profilering (Lobby)

De samenwerking op deze onderwerpen wordt binnen het programma aangejaagd door het organiseren van een jaarlijks MRA Brussel Event, het formuleren van een dynamische strategie die recht doet aan de verschillen van de deelnemers van de MRA en het inrichten van een werkwijze om Europese (subsidie) aanvragen te kunnen doen namens de MRA.

4. Platform Ruimte

4.1 Inleiding

De samenwerking op het gebied van Ruimtelijke Ordening in de MRA kent een brede insteek: veel onderwerpen en acties uit de MRA Agenda (zoals de opgaven voor woningbouw, energietransitie, het landschap, klimaatadaptatie etc.) kennen ruimtelijke consequenties die (ver) over de gemeentegrenzen heen gaan en daarom worden besproken in het Platform Ruimte van de MRA. De uitdaging voor de komende jaren zit in de onderlinge verbanden tussen de diverse acties uit de MRA Agenda. Hoe zorg je ervoor dat de belangrijke acties zo optimaal mogelijk –in een beperkte ruimte– worden uitgevoerd? Daarover vindt het gesprek plaats in het Platform Ruimte.

In het afgelopen jaar (2017) heeft in het Platform Ruimte de nadruk gelegen op het starten van diverse acties uit de MRA Agenda. Plannen van aanpak zijn geschreven en behandeld, diverse MRA-programma's zijn van start gegaan of staan in de steigers (waaronder het programma Bouwen en Wonen, het programma energietransitie, het actieprogramma Metropolitaan Landschap etc.). In 2018 is het zaak waar het kan versnelling aan te brengen in de uitvoering van deze acties uit de MRA Agenda en de samenhang tussen de diverse acties en onderwerpen uit de MRA Agenda verder uit te werken.

4.2 Samenstelling / werkwijze

Het Platform Ruimte bestaat uit:

- Portefeuillehouders Ruimte uit de deelregio's van de MRA
- Portefeuillehouders Ruimte van de provincies Noord-Holland en Flevoland en
- Vertegenwoordigers uit de portefeuillesoverleggen Bouwen&Wonen, Duurzaamheid en Metropolitaan Landschap van de MRA.

Voorzitter van het Platform Ruimte is gedeputeerde Geldhof (provincie Noord-Holland), vice-voorzitter is wethouder Van der Burg (deelregio Amsterdam). De volledige samenstelling van het Platform Ruimte treft u in de bijlage.

Binnen het Platform Ruimte worden bestuurlijke afspraken gemaakt over de ruimtelijke aspecten van vele onderwerpen waar binnen de MRA aan wordt gewerkt. Bestuurders binnen de MRA-platforms leggen -conform de informele samenwerking die is vastgelegd in het MRA Convenant- daarover zelf verantwoording af bij hun eigen colleges, Raden en Staten. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het betrekken van de eigen deelregio bij de te maken afspraken. De deelregio's zelf kunnen agendapunten aandragen en voorstellen doen in de MRA-platforms. De verantwoordelijkheid van de voortgang van de acties uit de MRA Agenda ligt bij de bestuurlijke trekkers van de betreffende acties. Afstemming tussen die acties vindt plaats in het Platform Ruimte.

Binnen het Platform Ruimte functioneren drie portefeuillesoverleggen: Bouwen&Wonen, Duurzaamheid (energietransitie) en Metropolitaan Landschap. De portefeuillesoverleggen zorgen voor de voortgang in de daaraan verbonden programma's en acties uit de MRA Agenda. De (ruimtelijke) afstemming tussen die programma's en acties vindt plaats in het Platform Ruimte.

Het Platform Ruimte (bestuurlijk overleg) vergadert vier keer per jaar. Vergaderingen worden voorbereid in een ambtelijk overleg Ruimte en een directeurenoverleg Ruimte, waar eveneens vertegenwoordigers van de deelregio's, provincies en portefeuillehoudersoverleggen aan mee doen. Op deze manier vindt ambtelijk dezelfde vorm van afstemming plaats als bestuurlijk.

4.3 Taken Platform Ruimte

De taken van het Platform Ruimte kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen** - Partijen binnen het Platform Ruimte leveren zelf producten op: dit betreft vooral de uitvoering van de acties uit de MRA Agenda. De bestuurlijk trekkers van die acties werken deze verder uit en zorgen voor bespreking daarvan binnen het Platform Ruimte (waarbij het Platform Ruimte o.a. de relaties tussen de verschillende acties bespreekt), met de andere platforms van de MRA en met –indien nodig- betrokkenen, Raden en Staten. Ook de portefeuillehoudersoverleggen binnen het Platform Ruimte werken hun eigen programma's (gebaseerd op acties uit de MRA Agenda) verder uit. Ook daarvoor wordt afstemming gezocht binnen het Platform Ruimte, met de overige platforms binnen de MRA en –indien nodig- met betrokkenen, Raden en Staten.
- **Financieren** – Het Platform Ruimte treedt op als (mede)-financier van acties uit de MRA Agenda. Alle acties die het Platform Ruimte betreffen zijn opgenomen in de begroting van het Platform Ruimte (onderdeel van dit jaarprogramma). Het Platform Ruimte kan binnen de begroting financiële middelen toedelen aan de betreffende acties, ook aan de acties in de begroting waar nu nog geen bedrag voor staat gereserveerd. De trekkende partij van de betreffende actie kan daar vervolgens via een aanvraag bij het MRA Bureau aanspraak op maken. De financiën binnen het Platform Ruimte zijn vooralsnog alleen bestemd voor activiteiten die een nauw verband hebben met (de uitvoering van acties uit) de MRA Agenda.
- **Beïnvloeden** – In diverse Rijkstrajecten met ruimtelijke implicaties, zoals het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), de Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie Noordelijke Randstad, Zuidelijke Randstad en Brainport Eindhoven (REOS), de Nationale Omgevingsvisie, etc. is het van belang dat vanuit de MRA een gecoördineerde inbreng wordt geleverd. Die inbreng vindt zijn basis in de MRA Agenda en wordt binnen het Platform Ruimte besproken en afgestemd. Daarnaast wordt binnen de MRA gewerkt aan diverse gebiedsprogramma's. Daarbij valt denken aan (o.a.) de uitvoering van de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM), de uitvoering van de Visie Noordzeekanaalgebied, de circulaire Westas, de Kerncorridor Schiphol-Zuidas-Amsterdam, etc. Deze programma's kennen alle raakvlakken met (acties uit) de MRA Agenda. Vanuit die optiek zullen deze programma's in het Platform Ruimte worden besproken. Daarbij wordt gezocht naar hoe de samenwerking binnen de MRA deze programma's kan ondersteunen. Ook bij de totstandkoming van gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies is een gecoördineerde inbreng vanuit de MRA (op basis van de MRA Agenda) van belang. Het Platform Ruimte kan daarvoor zorgen. Zo zijn recent de (processen om te komen tot) de Omgevingsvisies van de provincies Noord-Holland en Flevoland besproken in het Platform Ruimte.

Bestuurders van de deelregio's van de Metropoolregio Amsterdam kunnen binnen het Platform Ruimte ook zelf onderwerpen ter bespreking aandragen.

4.4 Jaarprogramma Platform Ruimte

De inhoud van het jaarprogramma van het Platform Ruimte wordt met name gevormd door een aantal programma's (in oprichting). Onderstaand de programma's die vallen binnen het Platform Ruimte, met daarbij een overzicht van de direct betrokken acties uit de MRA Agenda en een toelichting. Ook actie 1.1. uit de MRA Agenda staat hierbij uitgewerkt. De acties waarvoor in dit jaarplan (nog) geen budget is gereserveerd, gaan uiteraard gewoon door conform de plannen van aanpak die voor al die acties in de afgelopen 1,5 jaar zijn behandeld. Mocht het zo zijn dat in de loop van het jaar ook voor die acties financiën nodig zijn, dan kan daarvoor –na instemming van het platform- aanspraak worden gemaakt op het budget voor nieuwe activiteiten dat het platform daarvoor heeft ingesteld.

De activiteiten voor het Platform Ruimte zijn in 2018 onder te verdelen in vijf delen:

1. Afspraken over afstemming en programmering woningbouw
2. Bouwen en Wonen
3. Versnellen van de Energietransitie
4. Metropolitaan Landschap
5. Klimaatadaptatie

Deze vijf delen worden hieronder per deel in een sub-paragraaf uitgewerkt. Zie bijlage 1 voor het volledige begrotingsoverzicht van het Platform Ruimte.

4.4.1 Afspraken over afstemming en programmering woningbouw

1.1	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw	€ 90.000
-----	--	----------

Voor wat betreft de afspraken over de afstemming en programmering van de woningbouw ligt de focus het komende jaar op drie activiteiten:

- **Verwerken uitkomsten monitor Plancapaciteit 2018**
De monitor plancapaciteit wordt ook in 2018 uitgevraagd (vanuit het programma Bouwen en Wonen van de MRA). De uitkomsten daarvan zijn een belangrijke basis voor het gesprek over de integrale woningbouwopgave. Voor deze actie uit de MRA Agenda betekent dit dat het materiaal (kaarten en analysemateriaal) geüpdatet moet worden en een analyse moet worden opgesteld.
- **Bespreking van bevindingen met stakeholders**
De eerste maanden van 2018 worden benut om de opgedane kennis en analyses verder te verdiepen, te delen en te bespreken. Enerzijds met een nog bredere groep binnen de gemeenten en provincies, maar zeker zo belangrijk, ook met externe stakeholders, zoals ontwikkelaars, corporaties, beleggers en makelaars. Hiervoor worden bijeenkomsten georganiseerd en deelproducten opgesteld.

De begrote kosten voor 2018 behorende bij deze activiteiten bestaan uit:

Analyse monitor plancapaciteit 2018:	€ 20.000
Nadere analyses confrontatie woningbouwaanbod met andere beleidsthema's:	€ 60.000
Communicatie en bijeenkomsten:	€ 10.000

4.4.2 Bouwen en Wonen

1.12 (nieuw)	De gemeenten in de MRA zetten in op versnelling van de woningproductie. Afgesproken is om in de periode 2016 t/m 2020 ten minste 60.000 woningen in aanbouw te nemen.	€ 60.000
	Thema's en werkzaamheden Bouwen en Wonen, niet zijnde MRA Versnellingsactie: onderzoeken (waaronder WiMRA), analyse, monitoring, marketing, communicatie etc.	€ 340.000

Het jaarprogramma Bouwen en Wonen geeft het brede scala van inhoudelijke onderwerpen weer waar de portefeuillehouders bouwen en wonen het gesprek met elkaar over willen voeren, wat zij gezamenlijk willen oppakken en waarover zij willen adviseren richting andere portefeuillehoudersoverleggen (PHO's), platforms en trekkers van de MRA-acties. Omdat in maart 2018 gemeenteraadsverkiezingen zijn, houden we er rekening mee dat dit van invloed kan zijn op de concrete invulling van het jaarprogramma. Voor de onderwerpen bouwen en wonen is het PHO Bouwen en Wonen het voorportaal van het Platform Ruimte. Het jaarprogramma geeft de activiteiten en de onderlinge samenhang weer van de activiteiten binnen het domein Bouwen en Wonen. En ook de samenhang en afstemming met acties op andere domeinen als economie, ruimte, duurzaamheid en mobiliteit. Naast de onderlinge samenwerking en het bestuurlijk gesprek binnen de MRA, gaan we als metropoolregio het gesprek met regionaal werkzame corporaties en marktpartijen nader vormgeven. Dit jaarprogramma is de paraplu die ervoor zorgt dat samenhang wordt aangebracht en dat in gezamenlijkheid wordt ontwikkeld.

Samenwerking Bouwen en Wonen (wat bindt ons)

De opgave op de regionale woningmarkt is een grote en integrale opgave. Steeds duidelijker wordt dat de verschillende opgaven op het gebied van bouwen en wonen met elkaar en in de tijd met elkaar samenhangen. De MRA is een regionale woningmarkt. Al laat dat natuurlijk onverlet dat daarbinnen deelmarkten en specifieke opgaven zijn en dat er ook op allerlei terreinen verbindingen zijn met andere regio's en steden. De MRA is met Amsterdam als centrumgemeente een economisch sterke regio, met een enorme aantrekkingskracht. Gevolg is dat vooral jonge mensen vanuit het hele land en internationale kenniswerkers zich vestigen en een leven opbouwen in de MRA. Daardoor wordt het drukker en denken we na hoe we de grote woningbouwopgave en al die wensen van diverse groepen kunnen faciliteren binnen de MRA, op de goede plekken. Betaalbaarheid en toegankelijkheid van de woningmarkt zijn daarin grote gezamenlijke opgaven -zeker in een gewilde woningmarkt als de onze- omdat we een diversiteit aan mensen een plek willen kunnen geven. Daarbovenop zijn we gebonden aan de eisen die we ons allen hebben gesteld in het klimaatakkoord van Parijs. Dat akkoord betekent voor bouwen en wonen: duurzaam en energieneutraal bouwen. Dit jaarprogramma is een essentiële bouwsteen.

De speerpunten voor de samenwerking binnen de MRA in 2018 op het gebied van bouwen en wonen zijn:

- Gedeeld inzicht over de werking van de regionale woningmarkt, kennisdeling en uitwisseling als solide basis voor samenwerking.
- De grote, diverse en complexe woningbouwopgave vraagt op de korte termijn om maatregelen en samenwerking, en op de lange termijn om regionale afstemming.
- Bewaken en bevorderen van de toegankelijkheid van de woningmarkt voor de lage en middeninkomens.
- Een regionale gesprekspartner zijn met regionaal werkzame marktpartijen en corporaties.
- De MRA als één regionale woningmarkt positioneren in communicatie en marketing richting bewoners.

Activiteiten voor het onderwerp Bouwen en Wonen in 2018

De activiteiten voor het onderwerp Bouwen en Wonen zijn in 2018 op te delen in vier delen:

▪ Gezamenlijk onderzoek en inzicht, kennisdelen en uitwisseling

De basis voor de samenwerking op bouwen en wonen is gelegen in gedeelde kennis over de opgaven op de woningmarkt en de bijdrage die elke deelregio daarin kan leveren.

- Inzet op activiteiten die gedeelde inzichten opleveren over de werking en samenhang op de woningmarkt en de woningbehoefte in de MRA. Belangrijke basis daarvoor is het doen van gezamenlijk onderzoek (o.a. WiMRA). Onderzoek levert ook bouwstenen op voor het gesprek over onze speerpunten woningbouwproductie/versnelling en betaalbaarheid/ toegankelijkheid.
- Versterken van het netwerk en kennisuitwisseling op gebied van bouwen en wonen binnen de MRA, waarmee we gemeenten met de binnen de metropoolregio aanwezige kennis en kunde krachtiger maken.

▪ Woningproductie en Versnellingsopgave

De gemeenten in de MRA zetten in op versnelling van de woningproductie. Afgesproken is om in de periode 2016 t/m 2020 ten minste 60.000 woningen in aanbouw te nemen.

- Uitvoering van de voorstellen in het kader van de Versnellingsopgave op de korte termijn, in samenhang met de proeftuinlocaties. In nauwe afstemming met de acties op het gebied van duurzaamheid en energietransitie.
- Afstemming met MRA-actie 1.1/1.2. Deze actie richt zich op het voeren van gesprek over de woningbouwopgave in brede zin op de (middel)lange termijn (2021-2040). Vanuit het programma Bouwen en Wonen wordt in deze actie ingebracht: de woningbehoefte en woningvraag in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin.
- Verdieping van de aansluiting van marktvraag en woonaanbod (o.a. op basis van de Monitor plancapaciteit, gecombineerd met overige marktinformatie).
- Opstarten van regionaal bestuurlijk gesprek met marktpartijen die duurzaam willen investeren in de metropoolregio, over de ontwikkelingen op de woningmarkt en aansluiting van vraag en aanbod (kwantitatieve en kwalitatieve opgave)

▪ **Betaalbaarheid en toegankelijkheid**

Door de toenemende druk op de woningmarkt in de MRA, komen de betaalbaarheid en toegankelijkheid voor steeds meer mensen in het geding. Terwijl een toegankelijke woningmarkt juist een voorwaarde is voor een economisch gezonde en sterke regio. Betaalbaarheid en toegankelijkheid zijn dan ook een gedeelde opgave, op zowel korte als lange termijn.

- Faciliteren van het regionale gesprek met regionaal werkzame corporaties.
- Uitwisseling instrumentarium om aanbod middensegment huur en betaalbare koop structureel te vergroten.

▪ **Marketing en communicatie regionale woningmarkt richting bewoners**

We willen bewoners beter informeren over het diverse woningaanbod in de metropoolregio en laten zien dat de MRA één grote regionale woningmarkt is met daarbinnen een keur aan woonmilieus.

- Inzet van diverse communicatiemiddelen om de metropoolregio in beeld brengen en die bijdragen aan de speerpunten uit dit jaarprogramma. We onderzoeken of bestaande communicatiemiddelen kunnen worden uitgebreid en/of aangescherpt.
- Communicatie en marketing richting bewoners in samenhang ontwikkelen met vastgoedmarketing richting marktpartijen (MRA-actie 1.3).

De begrote kosten voor 2018 behorende bij deze activiteiten bestaan uit:

Onderzoek en kennisdeling	€200.000,-
Woningproductie en versnellingsopgave	€85.000,-
Communicatie en marketing regionale woningmarkt	€85.000,-
Bijeenkomsten/bestuurlijke gesprekken onderling, met corporaties en markt	€30.000,-

4.4.3 Versnellen van de energietransitie

4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	€ 50.000
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.	€ 30.000
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten.	€ 50.000
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	€ 40.000
	Werkzaamheden Duurzaamheid m.b.t. onderzoek, monitoring, communicatie, events, niet zijnde acties MRA Agenda	€ 60.000

De Energietransitie en de Circulaire Economie zijn dé opgaven voor de toekomst. De Metropoolregio Amsterdam wil bijdragen aan de Europese en de nationale ambitie om de transformatie in gang te zetten naar een CO2-arme energievoorziening in 2050. De Nationale Energieagenda stelt dat de realisatie van deze ambitie grotendeels met maatwerkoplossingen moet plaatsvinden op regionaal

en lokaal niveau. De MRA wil regie voeren om de energietransitie aan te jagen samen met het Rijk, marktpartijen, kennisinstelling, maatschappelijke organisaties en inwoners. De opgave voor de MRA is groot. Uit de in 2017 uitgevoerde ruimtelijke verkenning komt naar voren dat gezien de omvang en diversiteit van de energievraag in de MRA het bereiken van energieneutraliteit voor de MRA een enorme inspanning zal vragen. De MRA-schaal is daarbij het goede schaalniveau om de transitie te versnellen vanwege het bereiken van schaalvoordelen via een regionale aanpak en het creëren van specifieke kansen zoals de aanleg van warmtenetten die het opereren vanuit de regionale schaal biedt.

Activiteiten voor het onderwerp Versnellen van de energietransitie in 2018

Als vervolg op de MRA-proeftuin Maak Verschil zal in 2018 een regionale energietop worden voorbereid met als doel een samenhangende regionale energiestrategie en –investeringsagenda op te stellen. Deze zal in de periode 2017-2018 worden voorbereid. Belangrijke uitgangspunten voor de te ontwikkelen regionale energiestrategie en -investeringsagenda:

- Op regionaal niveau worden de opgaven benoemd en worden met maatschappelijke actoren afspraken gemaakt voor de energietransitie.
- De meerwaarde en eigen kracht van de MRA staat centraal en van daaruit wordt inzichtelijk gemaakt wat de wisselwerking is met de aanpak op de schaal van gemeenten, provincie en het Rijk. Het is een samenspel. Het onder regie van een nieuw kabinet op te stellen Nationaal Programma Energietransitie zal daarbij mede richting geven aan de binnen de MRA te maken regionale keuzes.
- Het richt zich op vier transitiepaden (1. wonen (bestaand en nieuw), 2. werken (industrie en kantoren; besparen en hergebruiken van energie), 3. energienetwerken en 4. opwekken van duurzame energie).
- De opbrengsten van de MRA-ruimtelijke verkenning energie worden meegenomen.
- Naast een programma voor de energietransitie komt er een programma voor circulair. Op onderdelen is er nauwe samenhang en overlap en zal de integraliteit worden gezocht.
- De actieplannen die in 2017-2018 worden opgesteld voor 4.9 (slimme netwerken), 4.10 (Warmte-Koude) en 4.11 (besparing bebouwde omgeving) zullen belangrijke bouwstenen vormen en indien nodig een update krijgen. Er zal worden gezocht naar integraliteit met andere MRA-opgaven zoals “woningbouw” (opgave 1.1), Mobiliteit (o.a. 5.7) en Landschap.

In 2018 is vooralsnog met name procesbudget nodig voor het voorbereiden van de energietop, het opstellen van de regionale strategie, de investeringsagenda en onderliggende actieplannen. Om de afspraken op de energietop te kunnen uitvoeren, zal te zijner tijd een substantiële additionele financiële inzet van partijen nodig zijn. Een financierings- en dekkingsvoorstel zal deel uitmaken van de afspraken op de energietop.

De begrote kosten voor 2018 behorende bij deze activiteiten bestaan uit:

- € 50.000: Opstellen en uitvoeren van een overkoepelende en integrerende regionale strategie en uitvoeringsprogramma voor de energietransitie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord.
- € 30.000: Uitvoeren van het in 2017 ontwikkelde plan van aanpak voor het ontwikkelen van (pilots van) slimme en flexibele energiesystemen zoals *smart grids*, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.

- € 50.000: Uitvoering van de routekaart Duurzame Warmte en de daarin opgenomen acties en projecten aan jagen en verder brengen.
- € 40.000: Opstellen en uitvoeren van het regionaal actieplan voor het versnellen van energiebesparing in de bebouwde omgeving. Prioriteit krijgt het verduurzamen van woningen, zowel bestaande woningen en nieuw te ontwikkelen woningen. De noodzakelijke voorwaarden om tot een programmatische meerjaren- aanpak te komen worden uitgewerkt.
- €60.000: ten behoeve van de voorbereiding energietop (rekening houdend met moment waarop nieuwe colleges en raden zich hebben gevormd) en het regionaal energie-akkoord en het ontwikkelen van instrumenten die bijdragen aan het creëren van een lerende community voor de energietransitie.

4.4.4 Metropolitaan Landschap

3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap (Identity matching, Investerings en beheeragenda, Veenweide, Buitenpoorten)	€ 100.000
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.	€ 30.000
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.	€ 30.000
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	pm
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.	pm
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.	pm
	Werkzaamheden Metropolitaan Landschap m.b.t. onderzoek, monitoring, communicatie, events, niet zijnde acties MRA agenda	€ 70.000

Een goede leefkwaliteit met een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving voor de bewoners wordt steeds belangrijker voor het concurrerende vermogen van metropolen. Omdat het voor metropolen steeds moeilijker wordt om zich internationaal te onderscheiden op het gebied van bereikbaarheid, connectiviteit of fiscaliteit wordt *quality of life* als vestigingsplaatsfactor steeds belangrijker. De toename van het aantal huishoudens, bedrijven en bezoekers zorgen voor meer drukte in en buiten de stad.

De MRA onderscheidt zich van andere metropolen door de grote diversiteit aan hoogwaardige landschappen in de nabijheid van de stedelijke gebieden. Het groen vormt een integraal onderdeel van het metropolitane systeem; het biedt ruimte voor ecologische verbindingen, voedselproductie, ontspanning en inspanning, waterberging en herbergt een schat aan cultuurhistorische waarden. De MRA zet zich er voor in om de ruimtelijk-economische dynamiek van de metropoolregio zo te geleiden dat de kwaliteit, bereikbaarheid en toekomstbestendigheid worden vergroot. Hiervoor heeft het Platform Ruimte in 2016 het Actieprogramma Metropolitaan Landschap behandeld (uitvoering actie 3.1 in van de MRA Agenda). De uitvoering vindt plaats onder regie van het Portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap (PHO ML).

Activiteiten voor het onderwerp Metropolaan Landschap in 2018

In 2018 staan twee sporen centraal in de aanpak van het PHO ML:

▪ Voortzetting van de uitvoering en actualisatie van het Actieprogramma ML

Het PHO ML bewaakt de voortgang van de uitvoering van het actieprogramma en heeft afspraken gemaakt met de terreinbeherende organisaties over samenwerking in de uitvoering. De uitvoering is nu bezig en vraagt om een actualisatie; sommige acties zijn afgerond, sommige acties vragen om een herformulering en sommige acties komen mogelijk te vervallen. In 2018 gaat de MRA onder meer:

- een politiek-bestuurlijk debat organiseren over de financiering van het landschap op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar een beheer- en investeringsagenda. Het debat zal gaan over sturingsmogelijkheden voor de kosten voor investeringen en beheer van het landschap.
- een voorstel doen voor regionale samenwerking op het gebied van evenementen op basis van een inventariserend onderzoek dat begin 2018 wordt afgerond.
- het opstellen van een plan voor de realisatie van één of meer Buitenpoorten. In dit plan staan voorstellen voor fysieke inrichtingsmaatregelen, een voorstel voor de branding van het concept Buitenpoorten naar de gebruiker en een concrete investeringsopgave.
- regionale fietscorridors uitwerken om de realisatie van regionale fietsroutestructuren te bevorderen.

▪ Betere verbinding van het landschap met ruimtelijk-economische opgaven

Landschap is bij uitstek een thema dat niet als een sectorale opgave maar als facetopgave benaderd moet worden. Het bestaande actieprogramma heeft nog onvoldoende verbinding met andere prioritaire opgaven uit de MRA Agenda, zoals wonen, de energietransitie en klimaatadaptatie. In 2018 wordt erop ingezet om deze integraliteit te vergroten en afspraken te maken over nieuwe acties die hieraan bijdragen en opgenomen kunnen worden in het te actualiseren actieprogramma ML. Een belangrijke basis hiervoor wordt gelegd met de Landschapstriënnale in september 2017, een maand vol debatten over de toekomst van het landschap. Hiermee wordt de basis gelegd voor de agenda van het landschap in de metropoolregio de komende twee jaar. Op dit moment worden als prioritaire thema's gezien:

- Bouwen en wonen
- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Food
- Vestigingsklimaat
- Natuur en gezondheid
- Vrijtijdseconomie

De rol van het Programma Metropolaan Landschap is om ten aanzien van deze dossiers kennis in te brengen over de betekenis en mogelijkheden van het landschap, hiermee draagvlak te vergroten en zo de kwaliteit van plannen te verbeteren.

De begrote kosten voor 2018 van deze activiteiten bestaan uit:

De uitvoering van lopende acties (ca. € 130.000 in 2018) en de uitvoering van het tweede spoor (ca. € 100.000). Dit geld is nodig voor het organiseren van debatten, verzorgen van communicatie, inhuur van experts, enzovoort.

4.4.5 Klimaatadaptatie

6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's	€ 100.000
6.2	Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.	
6.3	Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.	

In juli 2017 heeft het Platform Ruimte budget vrijgegeven (uit de MRA Begroting van 2017) om te komen tot een MRA-plan van aanpak klimaatadaptatie. Ook heeft het Platform Ruimte ermee ingestemd dat de acties over klimaatadaptatie (6.1 t/m 6.3) als één integraal plan worden uitgewerkt.

Activiteiten voor het onderwerp Klimaatadaptatie in 2018

Het plan van aanpak daarvoor wordt eind eerste kwartaal 2018 bestuurlijk behandeld. Hierin wordt opgenomen waar, ten opzichte van de inbreng van afzonderlijke overheden, de MRA meerwaarde en rol bij klimaatadaptatie ligt. Dit gebeurt onder meer op basis van een nulmeting die aangeeft waar de diverse MRA-partners rond klimaatadaptatie staan en in het begeleiden van het opzetten van een zogenoemde stresstest die voor gemeenten het begin vormt van de inventarisatie klimaatadaptatie. De MRA-meerwaarde zal zich richten op inhoudelijke ondersteuning van gemeenten, het gezamenlijk organiseren van toegevoegd groen en waterberging, het stellen van gezamenlijke 'no regret'-maatregelen bij nieuwbouw en verbouw van bestaande woningen en vastgoed en het naar derden toe neerleggen van gezamenlijke eisen. Ook zal overall communicatie een belangrijk element zijn. Uiteraard wordt de exacte inhoud bepaald door het plan van aanpak. Van belang is de integraliteit naar aanpalende beleidsvelden als wonen, energie, circulair economie en mobiliteit. Met name de nieuwe woningbouwlocaties zullen direct ook klimaatadaptief worden ingericht. Vanuit deze invalshoek ziet de begroting voor 2018 er –indicatief- als volgt uit:

- **Symposium over stresstest gericht op gemeenten die dit nog in gang moeten zetten**
Zodanig opgezet, dat gemeenten hierin begeleid worden vanuit de MRA-brede context en het plan van aanpak. Indicatie: € 10.000,-
- **In gang zetten stresstesten uitvoeren en knelpunten benoemen**
Inzet is dat gemeenten zelf voor hun eigen grondgebied het initiatief nemen om tot een stresstest te komen. De MRA hecht hier belang aan en kan met name kleinere gemeenten

faciliteren. Dit kan via een te ontwikkelen toolbox en advies en begeleiding van deze gemeenten. Indicatie: € 25.000,-

▪ **Planadvies uitgangspunten tool ontwikkelen**

Dit betreft het uitwerken van uitgangspunten voor nieuwbouw- en inbreidinglocaties, waarbij wordt ingezet op geen-spijtmategelen. Tevens worden hierbij de laatste inzichten (die van regionale betekenis zijn) verwerkt. Indicatie: € 15.000,-

▪ **Zoekopdracht voor een regionale groenbuffer met locaties wateropvang en waterberging**

Hierbij gaat het om de ruimtelijke inpassing van bufferlocaties in relatie tot de taakstelling van 250.000 te bouwen woningen (tot 2040) en in relatie tot de opgaven voor energieopwekking. Welke ruimtelijke keuzes moeten er, bijvoorbeeld in het landschap, ten aanzien van klimaatadaptatie gemaakt worden? Ook betreft dit het zoeken naar dubbelgebruik. Wat nodig is in de MRA wordt mede bepaald door wat gemeenten afzonderlijk niet kunnen bieden. Daarom loopt deze zoekopdracht ook door naar de volgende jaren. Indicatie: € 15.000,-

▪ **Kennisuitwisseling binnen de MRA faciliteren**

Dit betreft het verzamelen van best practices, het delen van informatie en de rol van het Platform Ruimte daarin. Indicatie: € 15.000,-

De resultaten van bovenstaande acties (en de daarmee gepaard gaande urgentie) moeten helder worden gepresenteerd/gecommuniceerd richting de MRA-partners. Doel van deze communicatie is om de MRA-partners de gelegenheid te geven klimaatadaptatie goed op hun agenda's te krijgen. Deze communicatie is ook een aandachtspunt in relatie tot de verkiezingen van volgend jaar. Indicatie: € 10.000,-

Nieuwe projecten of activiteiten

nvt	Budget voor urgente nieuwe projecten of activiteiten, in eerste instantie voor die acties in de begroting van het Platform Ruimte waar nog geen bedrag voor staat opgenomen in de begroting, en in tweede instantie ook voor nieuwe nog niet in de begroting opgenomen activiteiten.	€ 100.000
-----	--	-----------

Gedurende het jaar doen zich kansen voor die we als MRA willen grijpen. Ontwikkelingen waar op korte termijn op ingespeeld moet worden, of bedreigingen die om snelle actie vragen. Het Platform Ruimte heeft daarom een budget om te besteden aan dergelijke projecten of activiteiten. Ook de acties waarbij momenteel in de begroting als kostenpost nog PM staat vermeld, zullen – indien zij tot uitvoering gaan komen en daarbij kosten moeten maken – na goedkeuring van het Bestuurlijk Overleg Ruimte vanuit dit budget worden gefinancierd.

5. Platform Mobiliteit

5.1 Inleiding

De samenwerking binnen het Platform Mobiliteit kent een iets andere insteek dan binnen de andere Platforms het geval is: het gaat veelal over de financiering en vormgeving van de grote projecten op MRA-schaal, ook in overleg met de partners die op nationale schaal opereren: het Rijk, maar ook NS en ProRail. De partners in het Platform Mobiliteit zijn dan ook de financierende partijen binnen de MRA.

De MRA-portefeuillehoudersoverleggen en Platforms zijn onderling verweven en werken vanuit een andere invalshoek aan hetzelfde eindbeeld. Bij het bepalen van wenselijke woon- en werklocaties is de bereikbaarheid een belangrijke factor, anderzijds zorgt de bereikbaarheidspoot van de MRA voor een verbetering van de bereikbaarheid in het geval deze (nog) niet op orde is. Dit alles natuurlijk zo duurzaam mogelijk. Soms werkt het Platform Mobiliteit mee aan de opgaven vanuit andere platforms en portefeuillehoudersoverleggen en aan MRA-brede onderwerpen, denk hierbij aan MRA Elektrisch, de gezamenlijke woningbouwopgave, of het project Bereikbaarheid van, in en naar de MRA. Ook zijn er gezamenlijke opgaven zoals smart mobility, dat een van de vijf challenges van Amsterdam Economic Board vormt.

In 2018 is de mobiliteitsopgave nog steeds groot: de verkeersstroom blijft groeien, dus het belang van het beter benutten van bestaande infrastructuur, ook bij de werkzaamheden die in de metropoolregio verwacht worden, het optimaal inzetten van smart mobility-oplossingen en het waar nodig uitbreiden van infrastructuur wordt alleen maar groter. Met de grotere mobiliteitsdruk worden ook de problemen in het binnenstedelijk gebied en de zorgen rondom de leefkwaliteit steeds zichtbaarder en duidelijker, dus ook op die vlakken gaan we in 2018 onverminderd door. Naast de acties die in de MRA Agenda zijn opgenomen voor het thema mobiliteit zijn er ook nog een groot aantal andere acties die binnen het Platform Mobiliteit worden uitgevoerd. Zie hiervoor het overzicht aan het eind van dit hoofdstuk.

5.2 Samenstelling / werkwijze

Het Platform Mobiliteit bestaat uit de volgende partijen:

- Provincie Noord-Holland
- Provincie Flevoland
- Vervoerregio Amsterdam
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Almere
- Rijkswaterstaat West-Nederland-Noord

Bestuurders van de vijf overheden en de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat WNN komen vier maal per jaar bijeen (BO). In tegenstelling tot beide andere platforms nemen gemeenten / deelregio's niet rechtstreeks deel aan het Platform Mobiliteit. Zij worden vertegenwoordigd door de Vervoerregio Amsterdam en de beide provincies. De gemeenten Amsterdam en Almere vormen vanwege hun grote opgaven een uitzondering hierop. Bij de projecten zijn gemeenten / deelregio's uiteraard wel betrokken. Naast genoemde partijen zijn een vertegenwoordiger van NS en een

vertegenwoordiger van ProRail aanwezig bij de behandeling van agendapunten die het spoor betreffen in het DO en het BO.

Een agendacommissie (AC) en vervolgens een overleg van directeuren (DO) agenderen de onderwerpen en bereiden de onderwerpen voor het bestuurlijk overleg voor. Een secretaris en een secretariaatsmedewerker vormen het Secretariaat van het Platform. Zij coördineren en faciliteren de werkzaamheden van het Platform.

5.3 Taken Platform Mobiliteit

De taken van het Platform Mobiliteit kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen** - Partijen binnen het platform Mobiliteit leveren zelf producten op. De bestuurlijk trekkers van die acties werken deze verder uit en zorgen voor bespreking daarvan binnen het platform, met de andere platforms van de MRA en met –indien nodig- betrokken andere partners.
- **Financieren** - Het Platform Mobiliteit treedt op als (mede)-financier van acties uit de MRA Agenda en de overige acties. De kosten hiervan worden opgebracht door de deelnemende partijen en soms ook andere partijen en lopen niet via de MRA-begroting.
- **Beïnvloeden** - Het Platform Mobiliteit werkt samen met Rijk en deelregio's aan de grote opgaven in de metropoolregio, die gezien de schaal veelal ook van landelijk belang zijn. Via de MIRT-overleggen voert het Platform Mobiliteit, in gezamenlijkheid met de andere platforms, gesprekken met het Rijk over de inzet van Rijk en metropoolregio voor de opgave en wordt de lobby-inzet richting Rijk en Europa bepaald. Ook werkt het Platform Mobiliteit actief aan projecten zoals Beter Benutten, en trekt zij samen met het Rijk het project Bereikbaarheid van, naar en in de MRA. _Zie ook: <http://www.beterbenutten.nl>

5.4 Jaarprogramma Platform Mobiliteit

De inhoud van het jaarprogramma van het Platform Mobiliteit wordt gevormd door de projecten uit de MRA-agenda, waar het Platform Mobiliteit trekker, medetrekker of anderszins betrokken is, aangevuld met een aantal andere mobiliteitsprojecten. De activiteiten van het Platform Mobiliteit worden geheel gefinancierd vanuit de eigen middelen van de deelnemende partijen. Hiervoor zijn dus geen middelen nodig vanuit het MRA Budget. In de begroting staan daarom geen bedragen vermeld bij de acties van het Platform Mobiliteit. Om toch een beeld te geven van wat het Platform Mobiliteit het komende jaar gaat doen, is hieronder per (groep van) actie(s) een beknopte omschrijving van de activiteiten gegeven. Daarnaast is een lijst opgenomen van acties en projecten die het Platform ook nog onderneemt, die geen expliciet onderdeel zijn van de MRA Agenda.

1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd
-----	---

Het Platform Mobiliteit werkt samen met NS en ProRail aan de coördinatie van het spoorproduct, waarbij ook de integratie met andere systemen en samenwerking met de ruimtelijke sector een steeds grotere rol gaan spelen. Project 5.1 is een goed voorbeeld van dit type werkzaamheden.

5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza
5.2	Een geïntegreerde lijnennetkaart van de MRA met een herkenbare lijnvoering op MRA-Schaal
5.3	Een aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes
5.4	Opstellen van een regionale bereikbaarheidsagenda voor alle soorten goederen via alle modaliteiten
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2e ring rond Amsterdam
5.6	De MRA-partners brengen de financiering van de capaciteitsvergroting van de A1 en A9 bij het Rijk onder de aandacht

Ook in 2018 werkt de MRA aan de infrastructuur in de regio. Er wordt samen met het Rijk, de Vervoerders en de spoorse partijen gewerkt aan verbetering van de verschillende netwerken weg, OV en fiets. Ook betere samenwerking op het gebied van goederenvervoer is onderwerp van gesprek: hoe kunnen we bestaande initiatieven beter verbinden, zodat de ambities voor een goede afwikkeling van het goederenvervoer in combinatie met wensen op het gebied van leefkwaliteit en veiligheid het beste waargemaakt kunnen worden? Zo blijft onze regio, inclusief de luchthavens, goed bereikbaar. Voor de onderdelen infrastructuur wordt nauw samengewerkt met de ruimtelijke sector. Gezien de grote druk op de mobiliteit en de woningmarkt is het extra belangrijk dat de wisselwerking tussen beide optimaal tot zijn recht komt.

5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op.
5.8	Onderzoeken toekomstige bekostiging openbaar vervoer
5.9	Het efficiënter vormgeven van het stedelijk distributienetwerk
5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan.

Het beter benutten van het verkeer- en vervoersysteem is van groot belang, zo kan kostbare uitbreiding voorkomen worden, terwijl doorstroming en betrouwbaarheid wel verbeteren. Hierbij wordt uiteraard gebruik gemaakt van de nieuwste technologische ontwikkelingen, zowel aan de wegwijk, als voertuigtechnieken. Ook bij wegwerkzaamheden is het goed benutten van bestaande mogelijkheden van groot belang. Omdat er in 2018 flinke werkzaamheden in het vooruitzicht zijn, is een goede regie hierop met een breed spectrum aan oplossingen een belangrijk onderdeel van de taken.

6.3	Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.
-----	---

Nadruk bij dit onderwerp ligt bij de Omgevingsvisies. Daar waar verkeer en vervoer hier een concrete bijdrage kan leveren, gaat het Platform Mobiliteit hierover graag in gesprek.

7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA Dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.

Het Platform Mobiliteit denkt ook in 2018 actief mee aan de optimalisering van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking en uiteraard de samenwerking met wetenschap en bedrijfsleven. Om de complexe en grote opgave te kunnen uitvoeren is een goede samenwerking tussen alle partijen een basisvereiste, en moeten we goed zicht hebben op de nieuwste trends en ontwikkelingen.

Overzicht van acties en projecten die het Platform Mobiliteit onderneemt, die niet expliciet zijn opgenomen in de MRA Agenda:

A.1	MIRT Rijk-Regio MIRT Algemeen
A.2	Beter Benutten Vervolg 2015 tot en met 2017
A.3	Programma Stedelijke Bereikbaarheid
A.4	MIRT-Onderzoek Noordwestkant Amsterdam
A.5	MIRT-Onderzoek Oostkant Amsterdam
A.6	Bereikbaarheid van, in en naar de MRA (hier is actie 5.5 uit de MRA-Agenda voorlopig ondergebracht)
B.1	VERKEERSMANAGEMENT Praktijkproef Amsterdam
B.2	Bereikbaarheid Amsterdam
B.3	Regionaal Verkeersmanagement
C.1	WEGPROJECTEN Bereikbaarheid Lelystad Airport
C.2	Duinpolderweg/Bereikbaarheid Haarlemmermeer
C.3	Planstudie Verbinding A8/A9
C.4	Corridorstudie Amsterdam-Hoorn (MIRT Verkenning A7/A8)

C.5	Optimalisering verbinding Almere-Gooi-Utrecht
D.1	OPENBAAR VERVOER MRA Spoorcoördinatie
D.2	R-Net (Dienstregeling NS, stad/streek/BOR, e.d.)
E.1	Stedelijke Bereikbaarheid Almere/Knooppunt Almere centrum
E.2	Regionaal verkeersprognosemodel VENOM
E.3	MRA Elektrisch

6. MRA Algemeen

6.1 Inleiding

Op 1 januari 2017 is het MRA Bureau van start gegaan. Een kleine en flexibele organisatie, verantwoordelijk voor het faciliteren van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam.

De samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam is een informele samenwerking op basis van inhoud. Dat betekent dat de MRA Agenda leidend is voor wat er aan projecten en activiteiten wordt uitgevoerd met de ambitie door te groeien naar de derde economische regio van Europa. Hoewel de samenwerking informeel is, zijn afspraken over de manier waarop we met elkaar samenwerken vastgelegd in het MRA Convenant. Dit convenant biedt een goede basis, maar is ook een convenant op hoofdlijnen: de dagelijkse werkpraktijk vraagt in veel gevallen om nadere uitwerking of operationalisatie van de afspraken in het convenant. Ondertussen worden gaandeweg dit aanvangsjaar de werkprocessen en de processen van bestuurlijke besluitvorming in de MRA steeds duidelijker, ook hoe deze zich tot elkaar verhouden.

De organisatie zelf is nog in opbouw, en wordt steeds completer. In de loop van het jaar is een groot gedeelte van het personeel aangetrokken. Daarbij is het goed om te zien dat er al vanuit verschillende MRA-partners mensen worden gedetacheerd naar het MRA Bureau (Amsterdam, Velsen, Haarlem, Zaanstad, Provincie Noord-Holland, Hilversum, etc.) om de functies te vervullen. Daar waar mensen van buiten zijn aangetrokken, heeft de gemeente Amsterdam conform de afspraken in het Convenant de rol van werkgever op zich genomen, en de betreffende personen doorgedetacheerd naar het MRA Bureau. Voor de locatie van het MRA Bureau is gezamenlijk met andere MRA-organisaties IN Amsterdam en Amsterdam inbusiness een kantoor betrokken in het WTC aan de Zuidas te Amsterdam. Een locatie die vanuit de gehele metropoolregio goed bereikbaar is. Hoewel het jaar 2017 in sommige opzichten een aanvangsjaar is, zijn we al wel volop in bedrijf. Er is tijd nodig om alle processen goed op elkaar af te stemmen en de gemaakte afspraken op een werkbare manier uit te laten kristalliseren. Elk jaar zal de samenwerking efficiënter, effectiever en transparanter worden: in 2018 zal dit reeds zichtbaar worden.

6.2 Samenstelling / werkwijze

Het MRA Bureau heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, en heeft zelf geen mensen in dienst. Iedereen die voor het MRA Bureau werkt, wordt naar het MRA Bureau gedetacheerd vanuit een van de samenwerkende MRA-partners.

De directeur en directiesecretaris vormen het gezicht en eerste aanspreekpunt van het MRA Bureau, en vormen het secretariaat van de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie.

De kern van het MRA Bureau bestaat uit de secretarissen van de Platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit. Zij zijn verantwoordelijk voor agendasetting binnen de Platforms, en voor het proces van het maken van bestuurlijke afspraken binnen de Platforms. Zij zorgen voor afstemming met de programmamanagers en projectmanagers die verantwoordelijk zijn voor programma's en projecten

die vanuit hun Platform worden aangestuurd en gefinancierd, en zijn verantwoordelijk voor de integrale afstemming tussen de Platforms op operationeel niveau. Daarnaast voert het bureau het secretariaat van de regiegroep en de agendacommissie.

Daarnaast heeft het MRA Bureau een adviseur voor het betrekken van Raden en Staten en een communicatieadviseur. Zij zijn verantwoordelijk voor twee andere speerpunten van de MRA-samenwerking: het beter betrekken van Raads- en Statenleden en het verbeteren van de communicatie en transparantie. Hiertoe worden bijeenkomsten georganiseerd (conferenties, congressen, bestuurlijke bijeenkomsten, raads- en statenledenbijeenkomsten), worden (gemeenteraadsbijeenkomsten van) gemeenten bezocht voor informatieve presentaties, worden nieuwsbrieven gemaakt, een website onderhouden, enzovoort.

Verder bestaat het MRA Bureau uit een aantal staffuncties. Er is een officemanager/directiesecretaresse, een financieel adviseur en er zijn projectsecretarissen, die zowel ondersteuning geven bij het dagelijkse functioneren van het MRA Bureau als bij concrete projecten en programma's.

In de begroting van MRA Algemeen is voorzien in een aantal functies die behoren tot de kern van het bureau (zie hierboven). Daarnaast is een budget voor (co-)financiering opgenomen van programmamanagement of projectmanagement. De samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam is een samenwerking vanuit de inhoud. Projecten en programma's vormen de kern, want zij helpen de inhoudelijke doelen te realiseren. Om projecten of programma's van de grond te krijgen en uitgevoerd te krijgen is goed project- en programmamanagement nodig. Waar mogelijk zou dit zo veel mogelijk vanuit MRA-partners ter beschikking moeten worden gesteld. Waar dit niet mogelijk is, is vanuit het MRA Bureau een budget beschikbaar voor (co-)financiering. Er werken vanuit de verschillende partners veel mensen in de gemeente- en provinciehuizen aan MRA-projecten en programma's. Op het MRA Bureau wordt elke dinsdagochtend een ambtelijke bijeenkomst georganiseerd voor het MRA-netwerk, waarin concrete inhoudelijke punten worden besproken en aan elkaar verbonden.

6.3 Taken MRA Bureau

Het MRA Bureau is verantwoordelijk voor het faciliteren en verbeteren van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Belangrijke taken daarbij zijn het begeleiden van de processen van bestuurlijke besluitvorming, het (coördineren van het) uitvoeren van de MRA Agenda, het vergroten van de betrokkenheid van raads- en statenleden, het verbeteren van de transparantie en communicatie en het verstevigen van de integraliteit van de samenwerking. Zoals gezegd is de MRA Agenda hierbij leidend, en geeft het convenant de kaders waarbinnen de samenwerking zijn beslag krijgt.

6.4 Werkzaamheden 2018

Begin 2018 staat de organisatie grotendeels en zijn alle werkprocessen helder. De aandacht kan dan nog meer uitgaan naar de uitvoering van de MRA Agenda. Ook zal in 2018 het bestuurlijke traject worden gefaciliteerd van de actualisatie van de MRA Agenda.

Het belooft sowieso een spannend jaar te worden voor de MRA-samenwerking, gezien de gemeenteraadsverkiezingen in maart. Wat dit zal betekenen voor de MRA-samenwerking moet nog blijken, maar vaststaat dat communicatie, transparantie en lobby belangrijke aspecten zullen zijn het komende jaar. Mede hiertoe is een aantal prominente bijeenkomsten voorzien in 2018. Een bestuurdersconferentie in juni, enkele maanden na de verkiezingen, om alle (al dan niet nieuwe) bestuurders mee te nemen in de MRA-samenwerking. En een groot en breed MRA Congres in het najaar, zoals dat elke twee jaar wordt georganiseerd, voor bestuurders, raads- en statenleden, ambtenaren en externe partners.

In de begroting is een stijging te zien van de lasten voor het MRA Bureau voor 2018 ten opzichte van 2017. Een groot gedeelte van deze stijging komt doordat in de oorspronkelijke begroting voor 2017 de werkgeverslasten voor het personeel onvoldoende waren meegenomen. In de gewijzigde begroting voor 2017 is dit gecorrigeerd. Daarnaast is in 2018 een en ander veranderd. Waar oorspronkelijk het idee was om een communicatieadviseur aan te trekken die ook verantwoordelijk zou zijn voor het beter betrekken van raads- en statenleden, bleek gedurende het jaar dat de werkzaamheden van deze persoon zo omvangrijk en divers zouden zijn, dat dit in feite twee aparte (voltijds) functies zijn. Waar voor 2017 dit grotendeels 'om niet' kon worden opgelost, is hier voor 2018 wel een aparte functie voor opgenomen in de begroting. Een andere verandering ten op zichte van 2017 is het toevoegen van trainees uit de MRA Trainee pool. Als organisatie voelt het MRA Bureau zich verantwoordelijk om starters op de arbeidsmarkt in de publieke sector ook op te leiden voor het werken op regionaal schaalniveau. De MRA Trainee pool werkt zo, dat trainees alleen per tweetal worden ondergebracht bij een organisatie. Omdat dit voor het MRA Bureau tot een grote extra belasting voor de begroting zou leiden, heeft de Vervoerregio zich bereid getoond om een extra bijdrage te leveren aan het MRA Bureau voor 2018 en 2019, zodat hieruit een trainee kan worden bekostigd. Dit op voorwaarde dat de betreffende trainee zich bezig zal houden met projecten of programma's op het gebied van mobiliteit.

Bijlage 1: Gedetailleerde begroting MRA 2018

Totaaloverzicht van de MRA Begroting 2018

Lasten	2017	2018
Uitvoering MRA Economie - Werkplan Economie	€ 4.950.000	€ 4.950.000
Uitvoering MRA Ruimte - Werkplan Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Uitvoering MRA Bereikbaarheid - Werkplan Mobiliteit	€ 0	€ 0
MRA Algemeen (w.o. Bureau)	€ 1.731.000	€ 1.969.000
Onvoorzien	€ 60.204	€ 64.686
totale lasten	€ 7.941.204	€ 8.183.686
Inkomsten		
Gemeenten: €1.50 per inwoner*	€ 3.551.714	€ 3.652.830
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.216.406	€ 1.267.421
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 294.020	€ 301.371
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Trainee pool MRA	€ 0	€ 83.000
totale inkomsten	€ 7.941.204	€ 8.183.686

**peildatum = 1 januari van het voorgaande jaar*

De inkomsten vanuit gemeentelijke (en provinciale) bijdragen zijn gestegen doordat het inwoner aantal is gestegen. Er is geen sprake van indexering.

Gedetailleerde begroting MRA Platform Economie 2018

Actie Nr.	Inhoudelijke werkzaamheden MRA Agenda en acties jaarplan 2018	Begroting 2017	Begroting 2018
	Ruimte geven aan wonen en werken		
	<i>Bouwen en aanpassen</i>		
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken	€ 150.000	€ 150.000
	<i>Transformeren en herstructureren</i>		
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven en (tijdelijk) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen	€ 270.000	€ 230.000
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte		€ -
1.7	MRA-partners nemen samen met de luchtvaartsector het initiatief om voor het onderwerp wonen, werklocaties en vliegen met een voorstel te komen richting het Rijk		€ -
	<i>Groeiend aantal bezoekers faciliteren en beter spreiden</i>		
1.9	De Regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op de middellange termijn uitbouwen tot een regionale accommodatiestrategie	€ 50.000	€ 150.380
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025, en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme (waaronder uitvoering van het programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien)	€ 450.000	€ 450.000
	Totaal begroot voor 'Ruimte geven aan wonen en werken'	€ 920.000	€ 980.380
	Slimmer en innovatiever werken		
	<i>Aantrekken en huisvesten van start-ups, kenniswerkers en studenten</i>		
2.1	Inzet op campusontwikkeling voor start-ups en helpen bij het vinden van locaties en (groei)kapitaal		pm
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuysvesting en huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers (is tevens onderdeel van actie 1.1).		Financiering via IN Amsterdam

2.3	(Voorstel nieuwe actie 2.3): Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via INAmsterdam ondersteuning geven aan de Internationale nieuwkomers	€ 100.000	€ 100.000
2.4	Een plek aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in Amsterdam (zoekgebied: Westas) waar datacenters zich kunnen vestigen en op lange termijn kunnen blijven.		pm
<i>Investeren in aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt</i>			
2.5	(Voorstel samenvoegen acties 2.5 tm 2.8 tot 1 nieuwe actie 2.5): De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie	€ 400.000	€ 400.000
2.9	(Voorstel voor nieuwe actie 2.9): Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatie-kracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board (Gezondheid, mobiliteit, human capital, digitale connectiviteit en circulair). Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board uitdagingen	€ 2.914.000	€ 2.614.000
	Totaal begroot voor 'Slimmer en innovatiever werken'	€ 3.414.000	€ 3.114.000
De leefkwaliteit verbeteren			
<i>Het versterken van de sociale en culturele samenhang</i>			
3.10	De MRA Partners geven uitvoering aan de cultuurimpuls van de MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod, en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt.		Cofinanciering vanuit actie 1.10
	Totaal begroot voor 'De leefkwaliteit verbeteren'	€ -	€ -
Versnellen van de transitie naar een schone economie			
<i>Beter benutten van grondstoffen</i>			
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio. Aanvullend worden er door de regionale overheden afspraken gemaakt over het inkoopbeleid, gericht op het stimuleren van de inkoop van circulaire producten/diensten		€ 300.000
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie		

4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffen analyse		
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop, en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regio-schaal weer te verhandelen		
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar gebruikt kunnen worden voor de opwerking van zonne-energie of voor de verbouw van gewassen zoals vlas, hennep, olifantsgras, hop voor biobased producten		
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking, en voorstellen doen voor verbetering.		
	Totaal begroot voor 'Versnellen van de transitie naar een schone economie'	€ -	€ 300.000
De Metropool wendbaarder maken			
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA		€ -
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA Dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving	€ 166.000	€ 150.000
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.		€ -
	Totaal begroot voor 'De metropool wendbaarder maken'	€ 166.000	€ 150.000
Overige kosten / activiteiten			
Nvt	Europa	€ 75.000	pm
nvt	Detailhandel	€ 75.000	€ -
nvt	Budget voor urgente nieuwe projecten of activiteiten	€ 300.000	€ 405.620
	Totaal begroot voor 'Overige kosten / activiteiten'	€ 450.000	€ 405.620
Totaal begroting Platform Economie 2018:		€ 4.950.000	€ 4.950.000

Gedetailleerde begroting MRA Platform Ruimte 2018

Actie Nr.	Inhoudelijke werkzaamheden MRA Agenda en acties jaarplannen PHO 2018	Begroting 2017	Begroting 2018
	Ruimte geven aan wonen en werken		
	<i>Bouwen en aanpassen</i>		
1.1	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw.	€ 65.000	€ 90.000
1.2	Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.		
1.4	De MRA-gemeenten onderzoeken bestaande jaren 70- en 80- wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing.		pm
	<i>Transformeren en herstructuren</i>		
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven en (tijdelijk) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen		
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte		
1.7	MRA-partners nemen samen met de luchtvaartsector het initiatief om voor het onderwerp wonen, werklocaties en vliegen met een voorstel te komen richting het Rijk		
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd		
1.12	Versnelling woningbouwproductie. De gemeenten in de MRA zetten in op versnelling van de woningproductie. Afgesproken is om in de periode 2016 t/m 2020 tenminste 60.000 woningen in aanbouw te nemen.		€ 60.000
nvt	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Thema's en werkzaamheden Bouwen en Wonen: onderzoeken (waaronder WiMRA), analyse, monitoring, marketing, communicatie etc..	€ 403.000	€ 340.000
	Totaal begroot voor 'Ruimte geven aan wonen en werken'	€ 468.000	€ 490.000

Slimmer en innovatiever werken			
<i>Aantrekken en huisvesten van start-ups, kenniswerkers en studenten</i>			
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuysvesting en huysvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers (is tevens onderdeel van actie 1.1).		€ 10.000
2.4	Een plek aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in Amsterdam (zoekgebied: Westas) waar datacenters zich kunnen vestigen en op lange termijn kunnen blijven.	€ 20.000	€ 30.000
	Totaal begroot voor 'Slimmer en innovatiever werken'	€ 20.000	€ 40.000
De leefkwaliteit verbeteren			
<i>Beter benutten van landschap</i>			
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap (Identity matching, Investerings en beheeragenda, Veenweide, Buitenpoorten	€ 128.000	€ 100.000
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.	€ 8.000	€ 30.000
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.	€ 8.000	€ 30.000
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	€ 8.000	pm
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.	€ 8.000	pm
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.		pm
<i>Het versterken van de sociale en culturele samenhang</i>			
3.9	Kennisdelen over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.		
nvt	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Werkzaamheden Metropolitaan Landschap mbt onderzoek, monitoring, communicatie, events	€ 92.000	€ 70.000
	Totaal begroot voor 'De leefkwaliteit verbeteren'	€ 252.000	€ 230.000

Versnellen van de transitie naar een schone economie			
Versnellen van de energietransitie			
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	€ 80.000	€ 50.000
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.	€ 40.000	€ 30.000
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten.	€ 62.400	€ 50.000
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	€ 48.000	€ 40.000
nvt	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Werkzaamheden Duurzaamheid mbt onderzoek, monitoring, communicatie, events		€ 60.000
Totaal begroot voor 'Versnellen van de transitie naar een schone economie'		€ 230.400	€ 230.000
Beter verbinden			
Verbeteren regionale netwerken			
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2e ring rond Amsterdam	€ 8.000	
Totaal begroot voor 'Beter verbinden'		€ 8.000	€ -
De metropool klimaatbestendiger maken			
Verbeteren waterveiligheid en -kwaliteit			
6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's	€ 17.600	€ 100.000
6.2	Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.		
6.3	Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.		
Totaal begroot voor 'De metropool klimaatbestendiger maken'		€ 17.600	€ 100.000

	Overige kosten / activiteiten		
nvt	Vergaderkosten/bijeenkomsten Platform Ruimte	€ 16.000	€ 10.000
nvt	Budget voor urgente nieuwe projecten of activiteiten	€ 188.000	€ 100.000
	Totaal begroot voor 'Overige kosten / activiteiten'	€ 204.000	€ 110.000
Totaal begroting Platform Ruimte 2018:		€ 1.200.000	€ 1.200.000

Gedetailleerde begroting MRA Platform Mobiliteit 2018

De activiteiten binnen het Platform Mobiliteit worden in zijn geheel gefinancierd vanuit de eigen middelen van de betrokken MRA partners. Deze komen dus niet ten laste van de MRA Begroting.

Actie Nr.	Inhoudelijke werkzaamheden MRA Agenda en acties jaarplannen PHO 2018	Begroting 2017	Begroting 2018
	Ruimte geven aan wonen en werken		
	<i>Transformeren en herstructureren</i>		
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd	€ -	€ -
	Totaal begroot voor 'Ruimte geven aan wonen en werken'	€ -	€ -
	Beter verbinden		
	<i>Verbeteren regionale netwerken</i>		
5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza	€ -	€ -
5.2	Een geïntegreerde lijnennetkaart van de MRA met een herkenbare lijnvoering op MRA-Schaal	€ -	€ -
5.3	Een aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes	€ -	€ -
5.4	Opstellen van een regionale bereikbaarheidsagenda voor alle soorten goederen via alle modaliteiten	€ -	€ -
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastruktuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2e ring rond Amsterdam	€ -	€ -
5.6	De MRA-partners brengen de financiering van de capaciteitsvergroting van de A1 en A9 bij het Rijk onder de aandacht	€ -	€ -
	<i>Slimmer benutten verkeer- en vervoersysteem</i>		
5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op.	€ -	€ -
5.8	Onderzoeken toekomstige bekostiging openbaar vervoer	€ -	€ -
5.9	Het efficiënter vormgeven van het stedelijk distributienetwerk	€ -	€ -

5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan.	€ -	€ -
	Totaal begroot voor 'Beter verbinden'	€ -	€ -
De metropool klimaatbestendig maken			
6.3	Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.	€ -	€ -
	Totaal begroot voor 'De metropool klimaatbestendiger maken'	€ -	€ -
De metropool wendbaarder maken			
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA	€ -	€ -
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA Dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving	€ -	€ -
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.	€ -	€ -
	Totaal begroot voor 'De metropool wendbaarder maken'	€ -	€ -
Totaal begroting Platform Mobiliteit 2018		€ -	€ -

Gedetailleerde begroting MRA Algemeen (w.o. Bureau) 2018

<i>Personele lasten</i>	fte	bedrag per fte	Oorsponkelijke Begroting 2017	Gewijzigde Begroting 2017	Begroting 2018
Secretaris-directeur	0,4	€ 125.000	€ 114.100	€ 50.000	€ 50.000
Directiesecretaris	0,5	€ 100.000	€ 0	€ 50.000	€ 50.000
Secretaris MRA Economie	1	€ 108.000	€ 96.000	€ 108.000	€ 108.000
Secretaris MRA Ruimte	1	€ 108.000	€ 96.000	€ 108.000	€ 108.000
Secretaris MRA Bereikbaarheid	1	€ 108.000	€ 0	€ 0	€ 0
Adviseur Betrekken Raads- en Statenleden	1	€ 108.000	€ 0	€ 36.000	€ 108.000
Adviseur Communicatie	1	€ 85.000	€ 69.000	€ 85.000	€ 85.000
Adviseur Financien / Planning & Control	0,5	€ 78.000	€ 31.100	€ 39.000	€ 39.000
Secretariaat MRA Bureau	1	€ 70.000	€ 48.600	€ 70.000	€ 70.000
Programmasecretaris	2,5	€ 70.000	€ 155.500	€ 175.000	€ 175.000
totale personele lasten kern MRA bureau			€ 610.300	€ 721.000	€ 793.000
<i>Overige personele lasten</i>					
Budget Programmacoördinatoren en projectleiders	5	€ 100.000	€ 445.000	€ 500.000	€ 500.000
Budget Trainee pool MRA	2	€ 83.000	€ 0	€ 0	€ 166.000
totale kosten overige personele lasten			€ 445.000	€ 500.000	€ 666.000
<i>Bureaunkosten</i>					
locatie, ict en ondersteuning			€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
vergader-, bureau- en ovkosten			€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000
communicatie- en representatie budget			€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
totale bureau kosten kern MRA bureau			€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000
<i>Congres en onderzoek</i>					
metropool congres			€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
onderzoeksbudget			€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
onderzoek en boekje "Staat van de Regio"			€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
totale kosten producten Kern MRA bureau			€ 220.000	€ 220.000	€ 220.000
Totaal begroting MRA Bureau 2018			€ 1.565.300	€ 1.731.000	€ 1.969.000

Bijlage 2: Begrotingscyclus 2017 en 2018

Deze bijlage geeft een beeld van het begrotingsproces in 2017, en een overzicht van de planning voor 2018.

Begrotingsproces 2017:

Begroting op hoofdlijnen voor 2018

Apr. 2017	De MRA Begroting op hoofdlijnen wordt vastgesteld in de Regiegroep van de MRA, al dan niet met wijzigingen n.a.v. bespreking in Agendacommissie en de consultatie ronde bij Raden en Staten.
Apr. 2017	De MRA Begroting op hoofdlijnen wordt ter informatie toegezonden naar alle MRA deelnemers

Gedetailleerde begroting en werkplan voor 2018

Jun. 2017	Secretariaten platforms maken een gedetailleerde begroting voor het eigen platform, inhoudelijk onderbouwd door een werkplan voor hun eigen platform, waar mogelijk gekoppeld aan de (acties uit de) MRA Agenda
Jun 2017	Het MRA Bureau maakt een gedetailleerde begroting voor het MRA Bureau, en een algemeen werkplan voor het MRA Bureau, en voegt deze begroting en werkplan samen met de begrotingen van de platforms en de werkplannen van de platforms samen tot een integraal MRA Werkplan, incl. de MRA Begroting
Aug. 2017	Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt verzonden naar de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie. Tegelijkertijd wordt het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, uiterlijk 8 weken voor bespreking in de Regiegroep naar alle colleges van de deelnemers van de MRA verzonden, met aan hen het verzoek om deze zo snel mogelijk ter consultatie voor te leggen aan hun raden en staten, met de opmerking dat eventuele op- of aanmerkingen een week voor de bespreking in de regiegroep moeten worden aangeleverd bij het MRA Bureau
Sept. 2017	Directeuren overleggen platforms bespreken de gedetailleerde begroting van het eigen platform, en het werkplan voor hun eigen platform
Sept. 2017	Bestuurlijke overleggen platforms behandelen de gedetailleerde begroting van het eigen platform, en het werkplan voor hun eigen platform
Sept. 2017	Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt besproken in de Agendacommissie van de MRA, en eventuele opmerkingen / aanpassingen worden meegenomen naar de bespreking van het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA

Begroting, in de Regiegroep van de MRA, en daar ter plaatse ingebracht, evenals de op- en aanmerkingen die naar voren komen uit de consultatie van raden en staten.

Okt. 2017 Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MA Begroting, wordt vastgesteld in de Regiegroep van de MRA, al dan niet met wijzigingen n.a.v. bespreking in de Platforms, Agendacommissie en de consultatie ronde bij Raden en Staten.

Okt. 2017 Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt ter informatie toegezonden naar alle MRA deelnemers

Financiële verantwoording en rapportage over 2017

Jan. 2018 Secretariaten platforms maken een financiële verantwoording voor het eigen platform over het afgelopen jaar, inhoudelijk onderbouwd door een rapportage op hoofdlijnen, met enkele concrete resultaten voor hun eigen platform, waar mogelijk gekoppeld aan de (acties uit de) MRA Agenda

Jan. 2018 Directeuren overleggen platforms bespreken de financiële verantwoording en de rapportage op hoofdlijnen van het eigen platform

Jan. 2018 Het MRA Bureau maakt een financiële verantwoording voor het MRA Bureau, en een algemene rapportage op hoofdlijnen voor het MRA Bureau, en voegt deze met de verantwoordingen en rapportages van de platforms samen tot één financiële verantwoording en één rapportage op hoofdlijnen

Feb. 2018 Bestuurlijke overleggen platforms stellen de financiële verantwoording en de rapportage op hoofdlijnen van het eigen platform op

Feb. 2018 Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen worden verzonden naar de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie. Tegelijkertijd worden de Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen uiterlijk 8 weken voor bespreking in de Regiegroep naar alle colleges van de deelnemers van de MRA verzonden, met aan hen het verzoek om deze zo snel mogelijk ter consultatie voor te leggen aan hun raden en staten, met de opmerking dat eventuele op- of aanmerkingen een week voor de bespreking in de regiegroep moeten worden aangeleverd bij het MRA Bureau

Mrt. 2018 De Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen worden besproken in de Agendacommissie van de MRA, en eventuele opmerkingen / aanpassingen worden meegenomen naar de bespreking van de Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen in de Regiegroep van de MRA, en daar ter plaatse ingebracht, evenals de op- en aanmerkingen die naar voren komen uit de consultatie van raden en staten.

Apr. 2018 De Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen worden vastgesteld in de Regiegroep van de MRA, al dan niet met wijzigingen n.a.v. bespreking in Agendacommissie, platforms en de consultatie ronde bij Raden en Staten.

Apr. 2018 De Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen worden ter informatie toegezonden naar alle MRA deelnemers

Planning begrotingsproces in 2018

Globale begroting voor 2019

Jan. 2018 Secretariaten platforms maken een globale begroting voor het eigen platform voor 2019, waar mogelijk gekoppeld aan de (werklijnen uit de) MRA Agenda

Jan. 2018 Directeuren overleggen platforms bespreken de globale begroting van het eigen platform

Jan. 2018 Het MRA Bureau maakt een globale begroting voor het MRA Bureau, en voegt deze met de globale begrotingen van de platforms samen tot één globale begroting voor 2019

Feb. 2018 Bestuurlijke overleggen platforms stellen globale begroting van het eigen platform voor 2019 op

Feb. 2018 De globale begroting 2019 wordt verzonden naar de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie. Tegelijkertijd worden de Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen uiterlijk 8 weken voor bespreking in de Regiegroep naar alle colleges van de deelnemers van de MRA verzonden, met aan hen het verzoek om deze zo snel mogelijk ter consultatie voor te leggen aan hun raden en staten, met de opmerking dat eventuele op- of aanmerkingen een week voor de bespreking in de regiegroep moeten worden aangeleverd bij het MRA Bureau

Mrt. 2018 De Globale begroting 2019 wordt besproken in de Agendacommissie van de MRA, en eventuele opmerkingen / aanpassingen worden meegenomen naar de bespreking van de Financiële verantwoording en inhoudelijke rapportage op hoofdlijnen in de Regiegroep van de MRA, en daar ter plaatse ingebracht, evenals de op- en aanmerkingen die naar voren komen uit de consultatie van raden en staten.

Apr. 2018 De Globale begroting 2019 wordt vastgesteld in de Regiegroep van de MRA, al dan niet met wijzigingen n.a.v. bespreking in Agendacommissie, platforms en de consultatie ronde bij Raden en Staten.

Apr. 2018 De Globale begroting 2019 wordt ter informatie toegezonden naar alle MRA deelnemers

Gedetailleerde begroting en werkplan voor 2019

Mei 2018 Secretariaten platforms maken een gedetailleerde begroting 2019 voor het eigen platform, inhoudelijk onderbouwd door een werkplan voor hun eigen platform, waar mogelijk gekoppeld aan de (acties uit de) MRA Agenda

Mei 2018	Het MRA Bureau maakt een gedetailleerde begroting 2019 voor het MRA Bureau, en een algemeen werkplan voor het MRA Bureau, en voegt deze begroting en werkplan samen met de begrotingen van de platforms en de werkplannen van de platforms samen tot één gedetailleerde MRA begroting en één MRA Werkplan
Jun. 2018	Directeuren overleggen platforms bespreken de gedetailleerde begroting van het eigen platform, en het werkplan voor hun eigen platform
Jun. 2018	Bestuurlijke overleggen platforms stellen de gedetailleerde begroting van het eigen platform, en het werkplan voor hun eigen platform op
Aug. 2018	Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt verzonden naar de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie. Tegelijkertijd worden het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting uiterlijk 8 weken voor bespreking in de Regiegroep naar alle colleges van de deelnemers van de MRA verzonden, met aan hen het verzoek om deze zo snel mogelijk ter consultatie voor te leggen aan hun raden en staten, met de opmerking dat eventuele op- of aanmerkingen een week voor de bespreking in de regiegroep moeten worden aangeleverd bij het MRA Bureau
Sept. 2018	Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt besproken in de Agendacommissie van de MRA, en eventuele opmerkingen / aanpassingen worden meegenomen naar de bespreking van het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting in de Regiegroep van de MRA, en daar ter plaatse ingebracht, evenals de op- en aanmerkingen die naar voren komen uit de consultatie van raden en staten.
Okt. 2018	Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt vastgesteld in de Regiegroep van de MRA, al dan niet met wijzigingen n.a.v. bespreking in de Platforms, Agendacommissie en de consultatie ronde bij Raden en Staten.
Okt. 2018	Het Gedetailleerde MRA Werkplan, incl. MRA Begroting, wordt ter informatie toegezonden naar alle MRA deelnemers

Bijlage 3: Samenstelling van de Platforms

Samenstelling van het Platform Economie

- Kajsja Ollongren (vz)- Amsterdam, deelregio Amsterdam, tevens lid Agendacommissie namens Platform Economie
- Jaap Bond (vice vz), provincie Noord-Holland
- Jan-Nico Appelman, provincie Flevoland
- Adam Elzakalai - Haarlemmermeer, deelregio Amstelland-Meerlanden
- Jop Fackeldey - Lelystad, deelregio Flevoland
- Wimar Jaeger - Hilversum, deelregio Gooi en Vechtstreek
- Joyce Langenacker - Haarlem, deelregio Zuid-Kennemerland, tevens lid Agendacommissie namens Platform Economie
- Mark Pol - Almere, deelregio Flevoland
- Harry Rotgans - Purmerend, deelregio Zaanstreek-Waterland
- Dennis Straat - Zaanstad, deelregio Zaanstreek-Waterland
- Maaïke Veeningen - Amstelveen, deelregio Amstelland-Meerlanden
- Arjen Verkaik - Velsen, deelregio IJmond

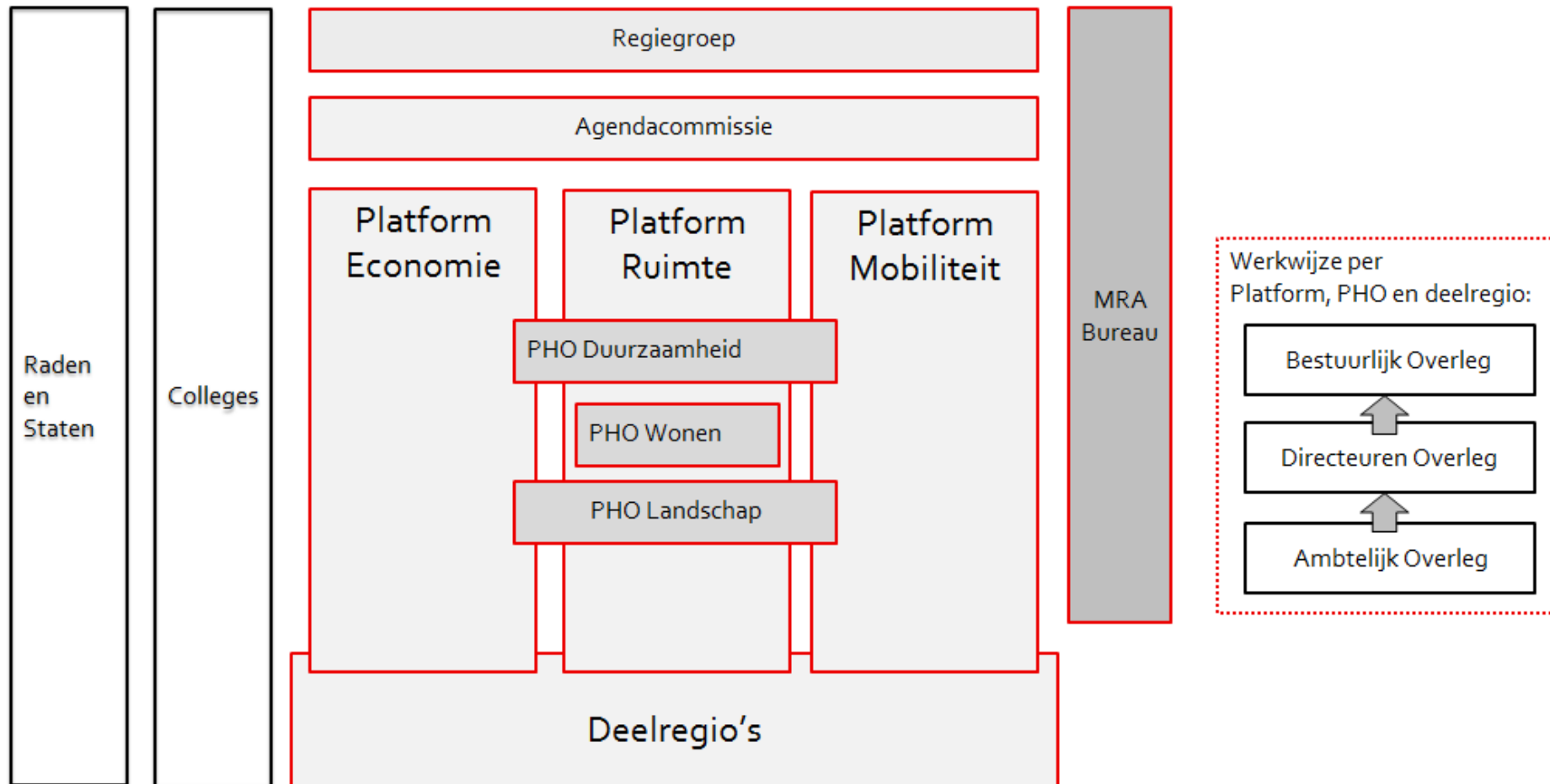
Samenstelling van het Platform Ruimte

- Joke Geldhof (vz), provincie Noord-Holland
- Eric van der Burg (vice vz) - Amsterdam, deelregio Amsterdam
- Floor Bal - Velsen - deelregio IJmond, namens portefeuillehoudersoverleg Wonen
- Peter Bot - Amstelveen, deelregio Amstelland-Meerlanden
- Adam Elzakalai - Haarlemmermeer, deelregio Amstelland-Meerlanden
- Tjeerd Herrema - Almere, deelregio Flevoland
- Hans Krieger - Purmerend, deelregio Zaanstreek-Waterland
- Jaap Ladders, provincie Flevoland, tevens lid Agendacommissie namens Platform Ruimte
- Miriam van Meerten - Gooise meren, deelregio Gooi en Vechtstreek
- Ad Meijer, provincie Flevoland, trekker portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid
- Ed Rentenaar - Lelystad, deelregio Flevoland
- Tim de Rudder - Beverwijk, deelregio IJmond
- Lex Scholten - Diemen, deelregio Amstel-Meerlanden, trekker PHO Wonen
- Cora Yfke Sikkema - Haarlem, namens portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid
- Jeroen van Spijk - Haarlem, deelregio Zuid-Kennemerland
- Dennis Straat - Zaanstad, deelregio Zaanstreek-Waterland, tevens lid Agendacommissie namens Platform Ruimte
- Adnan Tekin, provincie Noord-Holland, trekker PHO Metropolaan Landschap
- Marianne Verhage - Huizen, deelregio Gooi en Vechtstreek, namens portefeuillehoudersoverleg Wonen

Samenstelling van het Platform Mobiliteit

- Elisabeth Post (vz), provincie Noord-Holland, tevens lid Agendacommissie namens Platform Mobiliteit
- Derk Reneman (vice vz), Vervoerregio Amsterdam, tevens lid Agendacommissie namens Platform Mobiliteit
- Tjeerd Herrema, gemeente Almere
- Pieter Litjens, gemeente Amsterdam
- Bob Demoet, Rijkswaterstaat West-Nederland Noord
- Jaap Ladders, provincie Flevoland

Bijlage 4: Organogram MRA-samenwerking

Bijlage 5: Weekplanning 2018

(weeknummers onder voorbehoud)

2018	wk	
januari		
februari	06	Bestuurlijk Overleg Economie
februari	06	Bestuurlijk Overleg Mobiliteit
februari	06	Bestuurlijk Overleg Ruimte
februari	06	Directeurenoverleg MRA
<i>februari</i>	<i>07</i>	<i>verzending concept agenda MRA Regiegroep - wk 15</i>
<i>februari</i>	<i>07</i>	<i>verzending stukken MRA Regiegroep – wk 15 (w.o. globale begroting, jaarbijdrage en jaarverslag)</i>
maart	11	MRA Agendacommissie
maart	21 12	gemeenteraadsverkiezingen
apr/mei/jun		Voorjaarsbijeenkomsten Raden en Staten en Regio's, w.o. onderdeel introductieprogramma's nieuwe raden
april	15	MRA Regiegroep - globale Begroting 2019 & Jaarverslag 2017
mei	21	verzending agenda en stukken MRA Agendacommissie - wk 25
juni	25	MRA Bestuurdersconferentie (p.m.)
juni	25	State of the Region
juni	25	MRA Agendacommissie
juni	26	Bestuurlijk Overleg Economie
juni	26	Bestuurlijk Overleg Mobiliteit
juni	26	Bestuurlijk Overleg Ruimte
juni	26	Directeurenoverleg MRA
<i>augustus</i>	<i>33</i>	<i>verzending concept agenda MRA Agendacommissie - wk 37</i>
<i>augustus</i>	<i>33</i>	<i>verzending concept agenda MRA Regiegroep - wk 41</i>
<i>augustus</i>	<i>33</i>	<i>verzending stukken MRA Regiegroep – wk 41 (w.o. Werkplan/ Begroting 2019)</i>
september	36	Bestuurlijk Overleg Economie
september	36	Bestuurlijk Overleg Mobiliteit

september	36	Bestuurlijk Overleg Ruimte
september	36	Directeurenoverleg MRA
september	37	MRA Agendacommissie
oktober	40	MRA Congres (bestuurders en raads- en statenleden)
oktober	41	MRA Regiegroep - concept Begroting 2019
<i>november</i>	<i>47</i>	<i>verzending agenda en stukken MRA Agendacommissie – wk 51</i>
december	50	Bestuurlijk Overleg Economie
december	50	Bestuurlijk Overleg Mobiliteit
december	50	Bestuurlijk Overleg Ruimte
december	50	Directeurenoverleg MRA
december	51	MRA Agendacommissie

Bijlage 6: STOPLICHTENMODEL ACTIES MRA AGENDA PER 07-07-2017

Actie	Omschrijving	R, EU, I	MRA platform	Betrokken organisaties	Bestuurlijk trekker	Verantwoordelijk manager	Ambtelijk projectleider	Status
	Ruimte geven aan wonen en werken							
1.1	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw.		Ruimte	Amsterdam, NH, Flevoland, Haarlem, MRA deelregio's, woningcorporaties, projectontwikkelaars	Eric van den Burg, Joke Geldhof, Jaap Lodders, Jeroen van Spijk	Piet Eilander, Johan Fuite, Bregje van Beekvelt, Marc Hanou	Charlotte Hilbrand, Delia Hoffman, Brechtje van Boxmeer, Maaïke Stoop	Herformulering: Samengevoegd met Actie 1.2 op basis van vastgesteld plan van aanpak Fase: Het inventariserend onderzoek van STEC m.b.t. de plancapaciteit in de gehele MRA is afgerond en wordt na een laatste check in relatie tot andere monitors (Fakton rapportage) in september gepubliceerd. De komende maanden wordt gewerkt aan de meer kwalitatieve aspecten en de consequenties voor thema's als mobiliteit, energietransitie, circulaire economie, landschap e.d. Relaties: Met vrijwel alle ontwikkelrichtingen, specifiek met Acties 1.2, 1.3, 1.5, 1.12, 2.2, 4.8 en 5.5
1.2	Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.		Ruimte	Zie 1.1	Zie 1.1	Zie 1.1	Zie 1.1	Zie 1.1
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken.	I	Economie	Amsterdam, PRES partners marktpartijen zoals SADC, AAA, Port of Amsterdam, Omala	Adam Elzakalai J. Fackeldey	Annius Hornstra, GJ Put, A. Vogel,	Lex Brans	Fase: In uitvoering. PROVADA 2017 afgerond. Agendering in platform Economie in september 2017 Relaties met Acties 1.1 en 1.5 Internationaal: Gericht op buitenlandse investeerders, mede via internationale beurzen
1.4	De MRA-gemeenten onderzoeken bestaande jaren 70- en 80- wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing.		Ruimte	Purmerend, Lelystad woningbouwcorporaties, Vereniging eigen huis, Zorgverzekeraars	Hans Krieger, John van den Heuvel, Tjeerd Herrema	Milou van Putten, Wim Kwekkeboom	Annemiek Molenaar, Hinde Dijkhuis, Thijs van der Steeg	Samenvoegen met Actie 3.9 Fase: Regiomonitor en kaartbeeld in de maak, stadssafari wordt ingepland voor Q4 2017. Knelpunt: Capaciteit en kaartmateriaal voor de hele MRA waarbij verbinding van de wijk naar sociaal domein wordt gelegd nog niet voorhanden.
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven naar (tijdelijke) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen		Economie, Ruimte	Noord-Holland, MRA-partners, projectontwikkelaars, marktpartijen	Jaap Bond, Eric van der Burg	Stan Kaatee, Piet Eilander	Geert-Jan Put, Martin van den Oever	Fase: Actie 1.5 maakt onderdeel uit van Uitvoeringsprogramma Plabeka 3.0. Agendering heeft in platform Economie juni 2017 plaatsgevonden. Relaties met Acties 1.1, 1.2, 1.3 en ontwikkelrichting 5
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte.		Economie, Ruimte	Greenport, Noord-Holland, Flora Holland, LTO, marktpartijen, Zuid-Holland, Aalsmeer, Haarlemmermeer, Uithoorn, Amstelveen, Nieuwkoop, Kaag en Braassem	Jaap Bond, Adam Elzakalai	Henk de Ruiter	Sander van Voorn, Debby de Rijk	Herformulering: Actie 1.6 blijft staan, maar vanuit deze actie wordt gepleit om in ontwikkelrichting 4 een taskforce m.b.t. CO2 aanpak in de MRA toe te voegen. Fase: Actie 1.6 maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer. Deze is onlangs vastgesteld. (http://www.greenportaalsmeer.nl/media/100706/definitieve-uitvoeringsagenda-ruimtelijke-visie-2016-2020.pdf) In oktober vindt grootschalig event plaats met betrokkenen.

								Agendering december 2017 Relaties met Acties 1.2, 1.5 en 2.1 en ontwikkelrichting 4 (www.lettigrow.org)
1.7	MRA-partners nemen samen met de luchtvaartsector het initiatief om voor het onderwerp wonen, werklocaties en vliegen met een voorstel te komen richting het Rijk.	R	Ruimte, Economie	Noord-Holland, Amsterdam, Haarlemmermeer, Schiphol, KLM, gemeenten binnen de 20KE-contour.	Joke Geldhof , Kajsa Ollongren, Adam Elzakalai	Bregje van Beekvelt , Piet Eilander	Titus Ahrens Jaap Kerstens	Herformulering: Vervolgaanpak herformuleren Fase: Voorstel is in 2016 gedaan, daarmee actie gereed, maar er zijn voortgangsgesprekken met het Rijk gaande over de interpretaties van een en ander, waaronder Proeftuimlocatie Kronenburg Amstelveen. Agendering in december 2017. Relaties met Acties Wonen 1.1, 1.2, etc... R: Afspraken met I&M en BZK
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd.	R	Ruimte, Mobiliteit	Noord-Holland, NS, Prorail, marktpartijen, kennisinstitutengemeenten langs de Zaan- en Schipholcorridor en Kennemerlijn	Joke Geldhof , Tjeerd Herrema + PBMA,	Bregje van Beekvelt , Ronald Kramer	Jaap van Opstal , Erik van der Kooij	Fase: Zaancorridor en Kennemerlijn zijn in onderzoek. In de MRA Begroting is financiële ruimte gecreëerd voor uitwerking OV Saal Relaties met 1.1, 1.2, 1.5, 2.1 en ontwikkelrichting 5. Agendering in december 2017 Rijk: Maakt onderdeel uit van MRA Spoor en OV Toekomstbeeld
1.9	De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op middellange termijn uitbouwen tot een Regionale Accommodatiestrategie.	I	Economie	MRA partners	Kasja Ollongren Adam Elzakalai	Stan Kaatee , Geert-Jan Put en Alexandra van Olst	Remco Rienties	Fase: De hotelstrategie is geactualiseerd en in uitvoering met een programmamanager/loads. De Accommodatie- en Leisure strategie wordt uitgewerkt in de loop van 2017. Agendering in december 2017. Relaties met Acties 1.2 en 1.10 I: Betrekken buitenlandse investeerders
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme	I	Economie	MRA Bureau, ABHZ partners, Amsterdam Marketing	Dennis Straat G.Kuipers	Stan Kaatee , Geert-Jan Put en Alexandara van Olst	Remco Rienties	Fase: Het Uitvoeringsprogramma is gereed en in uitvoering o.a. in de verlenging van het programma Amsterdam Bezoeken Holland Zien. Agendering in september 2017. Relaties met Acties 3.7, 3.10 en ontwikkelrichting 5 I: Afspraken met internationale touroperators/investeerders
1.11		R/I						Toevoeging nieuwe actie 1.11: Opzet programma Amsterdam Beach R: Er is een relatie met Deltaplan, OV Toekomstbeeld en MIRT NOWA I: Internationale marketing, werving buitenlandse investeerders
1.12		R						Toevoegen nieuwe Actie 1.12, waarin de MRA taskforce Versnelling woningbouwproductie wordt geformuleerd. R: Woningbouwversnelling maakt onderdeel uit van MRA Lobby Rijk en MRA Proeftuinen propositie
	Slimmer en innovatiever werken							
2.1	Inzetten op campusontwikkeling voor start-ups en helpen bij het vinden van locaties en (groei)kapitaal	R, EU, I	Economie	Haarlem, Hilversum, Amsterdam, bedrijfsleven, start-up delta EU	Joyce Langenacker , Wimar Jaeger	Jorien Kaper	Ellen van der Vossen, Lex Brans, Marijn den Uijl	Herformulering: Een vervolg project m.b.t. Start Ups wordt geherformuleerd voor september 2017 evenals campusstrategie als onderdeel van REOS Fase: MRA project Start Up NH/Flevoland afgerond. Fase: Een verkenning naar campusontwikkeling

								vindt plaats in relatie tot Vastgoedmarketing en wordt mede landelijk vormgegeven in REOS verband m.b.t. scienceparken. Relaties met Acties 1.2, 1.5, 2.2 R: Aansluiting op Deltaplan Start Ups en REOS EU: Mogelijkheden EU programma's I: Afspraken met VS (New York)
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuysvesting en huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers.	I	Ruimte, Economie	Haarlem, IN Amsterdam, Almere, Zaanstad, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars	Joyce Langenacker	Bregje van Beekvelt	Noor Hulskamp	Fase: Plan van aanpak in de maak. Relaties met Acties 1.1 en 1.2 I: Gericht op internationaal talent
2.3	De MRA onderzoekt de mogelijkheden om samen met de regio Utrecht een regionaal fonds voor het innovatieve MKB op te richten	R	Economie	Noord-Holland, Amsterdam, Flevoland, Kennisinstellingen, seed-capital funds, NVL partners, regio Utrecht, ministerie EZ	Jaap Bond, Kajsa Ollongren, Jan Appelman, Marc Pol,	Jan Vogel	Kalle Seeters, Hinne Paul Krolis Didier Manjoero	Herformulering: Gereed melden/afvoeren Fase: Deze actie heeft een gedeeltelijke invulling gekregen met project Ready Z vanuit PRES. Gesprekken over fondsvorming met het Rijk zijn gaande. R: Gespreken met ministerie EZ over NL Invest
2.4	Een plek aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in Amsterdam (zoekgebied: Westas) waar datacenters zich kunnen vestigen en op lange termijn kunnen blijven.	R, EU	Ruimte, Economie	Amsterdam, Haarlemmermeer, Flevoland, Haarlem, AMEC Board, ALB, AAA, Cluster Logistiek/ICT, AMS-IX, kennisinstellingen, bedrijfsleven	Eric van der Burg, Adam Elzakalai	Piet Eilander, Bregje van Beekvelt, Annemarie van Olst, Jan Vogel	Dirk van der Woude, Frouwien Oudkerk, Hinne Paul Krolis, Willem Koeman	Herformulering: Het zoekgebied wordt verbreed. Hiernaast mogelijk nieuwe acties m.b.t. open data en verglazing Fase: de consultatie van de datacenter- en connectiviteitssector met betrekking tot de door hen wenselijk geachte geografische en ruimtelijke criteria waaraan de te vinden locaties dienen te voldoen, is uitgevoerd. De nadere verkenning loopt in het kader van Data HUB MRA en de uitkomsten van het onderzoek van Deloitte. Agendering in juni 2017. Relaties met roadmap digitale connectiviteit Board, en Actie 1.5 Knelpunt: Er is een tekort aan capaciteit voor het opstellen van het Plan van Aanpak en de uitvoering. R: Aansluiting rijksprogramma's I&M en EZ EU: Kansen European Cloud programma
2.5	De MRA ontwikkelt samen met de AMEC Board, SER en de Onderwijsraad het actieplan Leven Lang Leren met een bijbehorend investeringsfonds	R, EU	Economie, PHO LLL	Amsterdam, MRA partners Arbeidsmarkt en Onderwijs, AMEC Board, onderwijsraad, SER, bedrijfsleven	K. Ollongren, M. Veening, D. Emmer, J.N. Appelman, M. Snoek	Stan Kaatee	Annelies Spork, Petra ter Voert, Victor Bos	Herformulering: Deze actie samenvoegen met Actie 2.7 en 2.8. Fase: SER en OC&W zijn betrokken. Actie 2.5 wordt gecombineerd met Actie 2.7 in het project House of Skills. Agendering maart 2018 Relaties met Acties 2.4-2.8, 3.8 en Roadmap Human Capital van de Amsterdam Economic Board. R: Aansluiten bij OCW beleid en SER afspraken EU: Aanspraak op EFRO
2.6	De MRA voert het Techniekpact uit in samenwerking met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen, gericht op praktijkgericht onderwijs en meer instroom op de technische arbeidsmarkt	R	Economie	Noord-Holland, MRA partners Arbeidsmarkt en Onderwijs, AMEC Board, onderwijsraad, SER, MRA-gemeenten, bedrijfsleven Noord-Holland, Waterschappen	Adnan Tekin Arjen Verkaik	Annelies Maas – Van 't Hof	Ton Berkhout, Martijn Haeser, Victor Bos	Fase: Techniekpact is in uitvoering. Agendering september 2017. Rijk: Techniekpact is afspraak met Rijk
2.7	Investeren in primair en voortgezet onderwijs, door meer		Economie,	Amsterdam, MRA partners	K. Ollongren, M.	Stan Kaatee	Annelies Spork, Victor	Zie 2.5

	excellentieprogramma's en aanbod voor coderen en programmeren		AMEC Board	Arbeidsmarkt en Onderwijs, AMEC Board, onderwijsraad, SER, bedrijfsleven	Veeningen		Bos	
2.8	De MRA lobby bij het Rijk om geld voor banenplannen en scholing niet sectoraal, maar regionaal in te zetten.		Economie	Amsterdam, MRA partners Arbeidsmarkt en Onderwijs	K.Ollongren , M. Veeningen	Stan Kaatee	Annelies Spork , Victor Boas	Zie 2.5
2.9	Een makelaar benoemen die verbindingen gaat leggen tussen de kennisclusters en het bedrijfsleven- in met name het MKB- in de regio.		Economie, AMEC Board	AMEC Board	K. Ollongren , J. Bond, Dennis Straat	Stan Kaatee	Martin Bekker , Victor Bos	Deze actie is gereed, want vormgegeven als intrinsieke taak van de vernieuwde Amsterdam Economic Board en heeft daar invulling gekregen in de Roadmap Human Capital.
	De leefkwaliteit verbeteren							
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap.		Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, MRA partners, gebiedsbeheerders	Adnan Tekin namens stuurgroep MRA Landschap	Marc Hanou , Bregje van Beekvelt	Marijn Bos , werkgroep ML	Herformuleren: Uitvoeren Actieprogramma ML De uitvoering van het actieprogramma ML vindt deels plaats binnen de acties 3.2 t/m 3.6 en deels in nieuwe acties. Dit wordt meegenomen in de actualisatie van de MRA Agenda Relaties met alle ontwikkelrichtingen
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.		Ruimte, PHO ML	Zaanstad, MRA partners	Dick Emmer namens stuurgroep MRA Landschap)	David Beekhuis , Marc Hanou	Suzanne Meijer , Marijn Bos	Fase: In uitvoering, agendering juni 2017 Relaties met 1.1
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.		Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, Gooi en Vechtstreek, MRA-partners, toeristische mantelorganisaties, gebiedsbeheerders	Adnan Tekin , Astrid Nienhuis, Ruud Grondel, Dennis Straat	Marc Hanou , Bregje van Beekvelt	Tim Putting , Remco Rienties	Fase: In uitvoering, Agendering in juni 2017 Relaties met 3.1 en 1.10
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	R	Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, Flevoland, Amsterdam, MRA partners, Rijk, natuurmonumenten, sportvisserij, watersport, bedrijfsleven	Cees Loggen , Eric van der Burg, Jaap Lodders	Bregje van Beekvelt , Philippe Spapens	Charles van Schaik , Ed Buijs, Remco Daalder, Sandra van der Vegt, Veronica van der Goot	Herformulering: Combineren met 3.6 Fase: Verkenning is afgerond. Agendering in september 2017 Relaties: 3.1 Rijk: Afspraken met I&M
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.		Ruimte, PHO ML	Purmerend, Waterland, MRA partners	Hans Krieger , Luzette Wagenaar	Milou van Putten , Marc Hanou	Annemiek Molenaar	Fase: Plan van Aanpak gereed en opgenomen in MRA Begroting, aan profiel wordt gewerkt Relaties met 3.1 en 3.2
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.		Ruimte, PHO ML	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4
3.7	Het initiatief Stad in Balans van Amsterdam vertalen in een regionaal initiatief		Economie	Amsterdam, MRA-partners ABHZ, toeristische mantelorganisaties, lokale bewonersverenigingen	K.Ollongren D. Straat	Stan Kaatee , Esther Agricola	Remco Rienties , Eric van der Kooij, Claartje van Ette	Herformuleren: Deze actie is onderdeel gemaakt van Uitvoeringsprogramma Toerisme
3.8	De samenwerking in het sociale domein verkennen, gericht op de onderkant van de Arbeidsmarkt, verwarde mensen in de stad en gezondheidsverschillen.	R	MRA Agenda-commissie	Amsterdam, Haarlem, Zaanstad, Haarlemmermeer, Almere, GGD		5 directeuren Sociaal Domein	Herman Swen , Piet Haker	Fase: Er worden pilots uitgevoerd m.b.t. onderkant arbeidsmarkt en gezondheidspreventie. Agendering in MRA Agendacommissie september 2017 Knelpunt: Geen bestuurlijk trekkerschap Relaties: Met Social Impact Bonds en Board Roadmap Health Amsterdam Economic Board en Acties 2.6-2.9 Rijk: Opgenomen in MRA Lobby, afspraken over transformatie en ontschotting
3.9	Kennisdelen over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.		Ruimte	Zie 1.4	John van den Heuvel , Hans Krieger	Geert-Jan Put , Milou van Putten, Wim Kwekkeboom	Hinde Dijkhuis , Annemiek Molenaar, Thijs van der Steeg	zie 1.4

3.10	De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt	R, EU, I	Economie, Ruimte	Amsterdam, Noord-Holland, Haarlem, MRA partners, culturele instellingen	Kajsa Ollongren , Jack van der Hoek	Olga Luiten, Annelies Maas-Van 't Hoff	Araf Ahmadali , Patrick Vlegels, Ellen Koning,	Fase: M.b.t. de toeristische profilering is aangehaakt bij het uitvoeringsprogramma Toerisme. Eerste bestuurlijk overleg met portefeuillehouders cultuur heeft plaatsgevonden. Relaties met 1.10 I: De aanleiding voor de MRA Cultuurimpuls werd in 2014 gevormd door de aansluiting bij World Cities Forum, waarbij de kracht van de verzamelde internationale, culturele instellingen tot meerwaarde leidt. De culturele handelsmissie naar New York was een van de exponenten. EU: Er zijn kansen mbt kunst en erfgoedprogramma's R: De nieuwe convenantstructuur van OCW heeft geleid tot een MRA aanvieligroute.
	Versnellen van de transitie naar een schone economie							
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio.	R, EU	Economie, Ruimte, PHO DZH	Flevoland, MRA partners	Jaap Ladders, John Nederstigt , Tim de Rudder		Nurullah Gerdan , grondstoffenregisseur	Fase: Verkenning gereed, plan van aanpak opstellen voor kansrijke grondstofketens door grondstoffenregisseur, agendering in september 2017 Knelpunt: Invullen management en projectleider! Relatie met 4.3, 4.4 en 4.5 en roadmap Board. R: Aansluiting op Rijksprogramma I&M EU: Kansen EU programma's en Urban Agenda
4.2	Roadmap opstellen voor versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening en aanpassing wetgeving		Ruimte, PHO DZH	Lelystad en Beverwijk, MRA partners	Jop Fakkeldey , Tim de Rudder	Geert-Jan Put	Guido Vermeer , Ronald Kramer	Fase: Actie gereed, informatie plaatsen op vernieuwde MRA website met aandacht voor beheerfunctie.
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie.	R	Economie, PHO DZH	Noord-Holland, Haarlemmermeer, AMEC Board, Haven, Westpoort, Schiphol, Greenport Aalsmeer, Almere, Gooi en Vechtstreek, EU, Haarlemmermeer	J. Bond , A. Elzakalai	Annelies Maes-Van 't Hoff	... Manon Sernée	Herformulering: Coördinatie en plan opstellen mbt uitvoering en afstemming pilots Fase: Aanwijzing pilotgebied is gereed. Agendering december 2017 Relatie met Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board, programmalijn Bouwlogistiek en Acties 4.1 en 4.4. Knelpunt: Capaciteit en organisatie Rijk: Speerpunt vanuit MRA Lobby, kansen voor 2 ^e hotspot NL, REOS
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffenanalyse.	R	Economie, Ruimte, PHO DZH	Flevoland, AMEC Board, Zaanstad, Velsen, Haarlemmermeer, Amsterdam, NH, Haven, bedrijfsleven, EU	Jaap Ladders , Adam Elzakalai, Joke Geldhof, Marc Pol	Peter Bijvank , Bregje van Beekvelt	Carina van Dijk , E. Jonkhoff, Martine van der Klugt,	Fase: In uitvoering, agendering september 2017 Knelpunt: Capaciteit Relaties met 4.1, Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board, programma Rijk
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regionschaal weer te verhandelen		Economie, AMEC Board, PHO DZH	MRA partners				Herformulering Fase: dering in september 2017 Knelpunt: Bestuurlijk en ambtelijk trekker ontbreken, Board actief via roadmap circulaire economie, programmalijn raw materials, relatie met 4.1 en 4.3
4.6	Braakliggende terreinen zonne-energie	R, EU	Economie, Ruimte, PHO DZH	Almere, Purmerend, MRA Partners	Marc Pol, Harry Rotgans	Jan Vogel	Erwin Lindeijer	Herformulering: actie wordt gericht op meer energiebronnen, bv biomassa Fase: Concept PvA gereed, agenderen in september 2017 Relaties: Met Actie 3.1, 1.5 en 4.8 en Nationale

								Energie Atlas R: Onderdeel MRA Lobby, kansen voor EU programma's
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking en voorstellen doen voor verbetering.		Ruimte, Economie PHO DZH	Lelystad, Gooi en Vechtstreek, Afval Energiebedrijf, AMEC Board, bedrijfsleven, EU	Elly van Wageningen , Mirjam van Meerten	Geert-Jan Put	... Guido van der Meer, Marc Maassen	Fase: Plan van Aanpak in de maak. Agendering september 2017 Knelpunt: organisatie en capaciteit Relaties: Met Actie 4.1-4.5
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Flevoland, NH, A'dam, Haarlem, Zaanstad, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven	Jaap Lodders , Jack van der Hoek, Abdeluheh Choho, Cora-Yfke Sikkema, John Nederstigt, Dick Emmer	Peter Bijvank , Piet Eilander, Marc Hanou	Kees Joustra , Ron Stapel	Fase: Agendering in september 2017 Relaties: Met Actie 4.1 en Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board R: Onderdeel MRA Lobby en MRA Proeftuinen EU: Kansen voor EU programma's.
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Zaanstad, Amsterdam, Alliander	Dick Emmer , Tim de Rudder	David Beekhuis	Jan Schreuder , Vivienne Bolsing	Fase: In uitvoering. Zaanstad, Amsterdam en Alliander hebben opdracht verstrekt aan Royal haskoning/DHV voor PvA Smart Grids R: Kansen Rijksprogramma's EU: Kansen EU programma's
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten. <i>In PRO 23 maart 2016 is afgesproken om 4.10 en 4.11 qua uitvoering te combineren</i>	R, EU	Ruimte, AMEC Board, PHO DZH, SG Warmte en Koude	NH, A'dam, Zaanstad, H'meer, Almere, Haarlem, Velsen, Alliander, Tata, Greenport	Jack van der Hoek , Abduleheb Choho, Dick Emmer, John Nederstigt, Tjeerd Herrema	David Beekhuis , Piet Eilander, Bregje van Beekvelt	Jan van der Meer , Teun Koelemij, Bob Mantel	Fase: Uitvoering loopt via stuurgroep Warmte en Koude Voortgang via stuurgroep Duurzaamheid en PRO, zie ook: http://www.warmteiscool.nl/ Warmteregisseur aangesteld, gefinancierd vanuit deelnemende partners. Voortgang agenderen in juni 2017 R: Kansen voor Rijksprogramma's EU: Kansen voor EU programma's
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Haarlem, Amsterdam, MRA-partners, AMEC Board, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven	Cora-Yfke Sikkema , Abdeluheb Choho	Herman Wals , Marc Hanou	Lex Hendrikse , Sebastiaan Jacobs, Marjolein Brasz	Fase: Werving regisseur. Agendering in september 2017 Relaties met Acties 4.1, 4.8, roadmap Board R: Kansen voor Rijksprogramma's EU: Kansen voor EU programma's
	Beter Verbinden							
5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Haarlemmermeer, Rijk, Schiphol, ProRail,	Derk Reneman	Anne Joustra	Jasper Hink	Fase: In voorbereiding met het Rijk. Agenderen in juni 2017 R: Onderdeel van MIRT afpraken
5.2	Eén geïntegreerde lijnennetkaart van de MRA met een herkenbare lijnvoering op MRA-schaal	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, MRA partners	Derk Reneman	Anne Joustra	Nico van Paridon	Fase: In uitvoering, agendering in juni 2017 Relatie met Actie 1.10 R: Afspraken met nationale vervoerders
5.3	Eén aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes.		Mobiliteit, Ruimte	Vervoer Amsterdam, NH, MRA-partners	Derk Reneman , Ronald Vennik, Ed Rentenaar	Hans de Neef	David Uiterwaal , Martijn Sargentini ,	Fase: In uitvoering. Agenderen in december 2017 Relaties met 3.1 Agenda Landschap en Roadmap Smart Mobility Board
5.4	Opstellen van een regionale bereikbaarheidsagenda voor alle soorten goederen via alle modaliteiten	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Cluster Logistiek, Haven, Greenport, Schiphol, TLN, NS, Waternet, NZKG	Derk Reneman , Ronald Vennik	Anne Joustra	Martijn Kas , Richard Hoving	Fase: PvA vastgesteld. Het gaat in deze eerste fase vooral om het voortbouwen op en verbinden van bestaande initiatieven. Relatie met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board en cluster Logistiek. De actie wordt gecombineerd uitgevoerd met 5.9 R: Afspraken met nationale vervoerders via tafel R&I.
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2 ^e ring	R	Mobiliteit, Ruimte	Provincie NH, MRA-partners, NS, ProRAIL, ministerie I en M	Elisabeth Post , Jaap Lodders, Eric van der Burg, Mirjam van Meerten	Peter Paul Horck , Hans de Neef, Martin Visser, Piet Eilander	Björn Hutten , Ad Otte	Fase: Aanpak wordt afgestemd op Programma Bereikbaarheid MIRT, OV Toekomstbeeld en Programma Stedelijke Bereikbaarheid MIRT. Agendering juni 2017.

	rond Amsterdam							Relaties: Zie hierboven, met overige acties ontwikkelrichting 5 en met Acties 1.1, 1.2, 1.5 R: In lijn met MIRT Programma Bereikbaarheid
5.6	De MRA-partners brengen de financiering van de capaciteitsvergroting van de A1 en A9 bij het Rijk onder	R	Mobiliteit	Provincie NH, MRA partners, Rijk	Elisabeth Post	Peter Paul Horck	Björn Hutten	Fase: In uitvoering via MIRT trajecten NOWA en MOA. Agendering in juni 2017 in Platform Mobiliteit. Relatie met Actie 5.5 R: Onderdeel MIRT afspraken
5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op	EU	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Provincie NH, MRA partners, AMEC Board, REOS partners, Kennisinstanties, vervoerbedrijven	Elisabeth Post	Hans de Neef	Julie van Heeteren, David Uiterwaal, Richard Hoving, Thijs Roelofs	Fase: In uitvoering Relatie met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board EU: Kansen EU programma's
5.8	Onderzoeken toekomstige bekostiging van het openbaar vervoer	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Noord-Holland, Flevoland, MRA Partners, AMEC Board	Derk Reneman	Anne Joustra	Frans Hasselaar	Fase: In uitvoering, agendering in juni 2017 Relatie met OV Toekomstbeeld R: Afspraken met nationale vervoerders
5.9	Het efficiënter vormgeven van het stedelijk distributienetwerk	EU	Mobiliteit	Stadsregio Amsterdam, Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer, AMEC Board	Derk Reneman , Cora-Yfke Sikkema, Raymond van Haeften	Anne Joustra	Martijn Kas , Thijs Roelofs, Richard Hoving, Lex Hendrikse	Fase: Plan van aanpak is vastgesteld. Relaties met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board Knelpunt: Delen met projectpartners. EU: Kansen EU programma's
5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan	R	Mobiliteit	Amsterdam, MRA partners, Rijk	Fred Delpeut , Pieter Litjens	Nanou Beekman , Senta Modder	Leonie Zeestraten , Gert Oosting	Gereed, in uitvoering via Bereikbaarheidsprogramma A'dam Zuid.
	De metropool klimaatbestendiger maken							
6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitsvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's	R	Ruimte	AGV A'dam en Haarlem , Noord-Holland, Flevoland, IJmond, Haarlemmermeer, Amsterdam	Gerard van der Top , Cora-Yfke Sikkema	Bregje van Beekvelt , Jaap Kelderman	Twan Brinkhof , Lex Hendriksen ,	Verkenning is opgesteld, in juni 2017 geaccordeerd in Platform Ruimte. Er wordt een programma opgesteld. R: Relatie met Deltaplan
6.2	Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen. <i>In PRO 23 maart 2016 is afgesproken om 6.2 en 6.3 qua uitvoering te combineren.</i>		Ruimte	Zie 6.1	Zie 6.1	Bregje van Beekvelt , Johan Fuite, Jaap Kelderman	Zie 6.1	Zie 6.1
6.3	Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies. <i>In PRO 23 maart 2016 is afgesproken om 6.2 en 6.3 qua uitvoering te combineren</i>		Ruimte, Mobiliteit	Zie 6.1	Zie 6.1	Bregje van Beekvelt , Johan Fuite, Jaap Kelderman	Zie 6.1	Zie 6.1
6.4	Samenwerken met kennisinstituten en benutten van manifestaties zoals de Floriade 2022, om innovaties voor waterbestendigheid en voedselvoorziening in de regio te stimuleren en start-ups aan te trekken die zich op dit onderwerp richten.		Economie	Almere , MRA partners, Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven		Jan Vogel	Hinne-Paul Krolis	Er wordt gewerkt aan Plan van Aanpak
	De metropoolregio weerbaarder maken							
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA.		Regiegroep en Agenda-	Alle MRA partners	E. van der Laan	Rijk van Ark	MRA Bureau	Fase: MRA Convenant is getekend op 6 maart. Regiegroep heeft reeds 2x vergaderd, MRA Bureau opgericht en 85% compleet, PHO's

			commissie MRA .					compleet en in werking, MRA Agendacommissie ingericht en start in mei 2017.
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving.	I	AMEC Board, Agenda-commissie MRA	Board, MRA partners, O&S A'dam, Kennisinstellingen, bedrijfsleven	Agendacommissie	Rijk van Ark	Antonio Carretero, MRA Bureau i.o.	Fase: PVA in uitvoering. Dashboard omgeving is online ontsloten: https://www.amsterdameconomicboard.com/feit-en-en-cijfers Onderzoeksvoorstel in voorbereiding voor agendering in Agendacommissie in september 2017 I: Relatie met internationale ontwikkelingen als Brexit, VS, etc...
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA-partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.		Regie-groep en Agenda-commissie	MRA Bureau	Regiegroep en Agendacommissie	Rijk van Ark	Steeff de Looze en organisatieteam	Fase: Vrijdag 7 april heeft Bestuurlijke MRA Conferentie in Almere plaatsgevonden. Conferentie Raden en Staten gepland voor oktober 2017. State of the Region en MRA Congres in 2018

Toelichting

Het stoplichtenmodel MRA Agenda laat zien hoe het er met de uitvoering van de actie voorstaat. Het model is afgestemd met de secretarissen van de platforms Ruimte, Economie en Mobiliteit en de betrokken projectleiders, ambtelijk trekkers. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Geel :	De actie is afgerond
Lichtblauwe balk:	Er is sprake van een herformulering, toevoeging of samenvoeging
Groen:	De actie is in uitvoering en de genoemde knelpunten zijn overkomelijk
Oranje:	Er is sprake van een knelpunt, waarop door bestuurlijk en ambtelijk trekker c.q. betrokken manager op bijgestuurd dient te worden
Rood:	De actie staat on hold. Er vinden mogelijk wel gesprekken plaats deze op te lossen, maar dit komt nog niet tot uiting in de voortgang.

De kolom R, EU, I geeft aan waar betrokkenheid van het Rijk, EU en/of de Internationale agenda aan de orde is. Deze wordt nader verklaard in de kolom Status.